

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 25.

Idők jele.

Tapasztalt ember meg tanult az előjelekből itélni, de vannak olyan biztos jelek is, melyekhez nem is kell valami nagy tapasztalat, hogy lássa az ember belőlük a közel jövőt. Ha vörös az ég alja este, szél lesz, ha tikkasztó, nehéz meleg üli meg a vidéket, vihar van keletkezében s ha dörög és villámlik, már nyakunkon is az itélet idő.

A társadalmi időváltozásoknak is megvannak a maguk előjelei. Nézzünk szét a nemzetek között, van-e nyugodt, csendes, békében élő nemzet, van-e mely állig fegyverkezve ne volna? Nem égnék-e az emberek lázban, nem kezd-e minden felfordulni, pusztulni a régi tekintélyek, melyekre atyáink esküdtek, anélkül, hogy ismernék az ujat, mely helyükbe lép.

Az eszmék terén óriási zürzavar s a szavaknak nem bírják vissza adni jelentésüket.

Nem nagy társadalmi változások előjelei ezek?

A magyar paraszt nem törődik már a hazával, Kossuthban sem a jobbagyok felszabadítóját tiszteli, hanem a forradalmárt veszi körül rajongásával, kinek nyombusától új forradalmat vár, az urak ellen, mint B.-Ujvároson hirdették és sok felé hiszik. Nem munkát kíván a szocialista, de vagyont, mások vagyonát a maga számára és annyira megingott benne a jó iránti érzék, hogy ezért a világrablás elvéért képes rakásra lövetni magát.

Nálunk is sok már a szocialista s a társadalmi időjárás vészre kezd fordulni. Villámhárító — sehol.

A német választások eddigi eredménye olvasásánál tolnak agyunkba ezek a gondolatok.

Az eddigi választások azt mutatják, hogy az egész vonalon két párt áll szemben egymással, két párt, mely erősen hódítja a tért — a centrum és a szocialisták.

A többi pártok, a filozófiai iskolák elnémulnak oda át, liberalizmus, konzervativizmus stb. frakciók kipuostulnak, mint apró csecsebecsek, melyekkel eljátszanak a népek béke idején, de komoly időkben nem törődnek vele.

A szeretet és az önzés, a katolicizmus és a szocializmus áll szemben egymással, mint első hatalmas akkord a jövő század zenéjéhez, mint első csatározás a jövő csatájához.

Igen! kezdettől fogva az önzés és a szeretet állott szemben egymással és most a XX század hajnalán minden e kettőből összegyurt, tákolt párt, klikk, vagy filozófiai irány sutba kerül és ismét a két ősi ellenfél áll szembe egymással a vallás és az önzés, a szeretet és a rombolás.

Nálunk nincs még ennyire a dolog, mi mindig uraságoktól levetett elvekben diszelegtünk, most is a liberalizmus a divatos, mely a többi nemzetek között már lejárt. Nálunk még nem áll szemben e két szélsőség, de ha a liberális gazdálkodás így tart tovább is, nem sokára megerősödik a szocializmus nagyon nálunk is.

A liberális lapok is elismeréssel megszűnték azt a hirt, hogy egy munkaadó bucsura küldte munkásait, honnan azok lelkiileg megújulva tértek vissza. Bizony csakis a vallásos irány képes erős gátat emelni az oltár és hazát dülő szocializmusnak s amint elismerést érdemelnek a vallásos irány terjesztői, éppen úgy Isten és haza elleni bünt követnek el a vállalatanság apostolai.

A német birodalmi kath. párt a pompásan szervezett egyleti életben gyökerezik, innen szedi erejét és ez a párt az, melyre egyedül számíthat a haza, a trón és a nép igazi érdeke. A másik oldalon a fékvesztett tulzók, kik erénynek hirdetik az idegen vagyon eltulajdonítását, szintén az egyesületektől szedik erejüket.

Városunkban több irányban élénk társulati élet fejlődött ki vallási téren, rövid idő múlva társadalmilag még értékesebb egyesülettel fognak illetékes körökkel egyetértve próbát tenni, mely időben sorakoznia kell minden józan és lelkiismeretes embernek, az iparos ifjuság országos, sőt világ szervezetű legényegyletének lobogója körül.

A jövő képe vallás — vagy nemzetközi szocializmus.

P-y.

Kuriai döntvény az építkezési szerencsétlenségekről.

Az »Ügyvédek Lapja« írja most, midőn az építkezési szerencsétlenségek napi rendben vannak, ép kellő időben érkeznek a kuria határozata, melyek építkezéseknél szerencsétlenül

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mostoha.

Írta: Kiss Rezső.

Ott a szamos mentén a »Vityillós« ligetben a falu végén áll a Patkás Ferencz háza. Olyan az mint egy valóságos paradicsom. Előtte a szőke Szamos kanyarog csöndesen, körülötte pedig a nyír és a szomorú fűzfák állanak őrt. A háztájéka tiszta, csinos, a gondosan fehérre meszelt zsindeyes fedelű ház úgy áll ott a liget közepén, olyan hívogató, barátságos a képe, mint ha mondaná: ide jertek, itt van a boldogság.

Az bizony ott van az édes boldogság, piros öröm. Jó mód van a házban, szeretet, meglegedés a szivekben.

Két öreg cseléd lakik a házban; a gazd-uram Patkás Ferencz meg a felesége és egy nyíló, fiatal virág: a Boriska. — Ő a szülék dédelgetett madara. De van még ott egy másik leány is. A fajta szomorú, búgó gerle, akinek minden a szívére esik hamar. Teszem azt elég egy szidás neki az anyjától, hogy egy hétre elmenjen a kedve a nevetéstől, tréfától . . . Ágnesnek hívják, ő a fiatalabb. Szépségre is, dologra is van olyan, mint az a másik, de hát azért mégis csak az a másik a kedvesebb az öregeknek.

Boriskának vasárnap el lehet menni a kálákába is ahol aztán tánczol egész a csillag

feljöttéig, ha meg kedve kerekedik hát téli estéken fonó mulatságot is csinálhat otthon, a mikor aztán a legények, lányok java ott rugja a port a Patkás uram nagyházában. Pedig az nem kis sor ám, mert borába is kerül, meg álmatlanságába is a gazdának. Hanem hát azért nincsen baj . . . Már az Ágnes az más. Annak más a regulája. Jókora lefeküdni, korán kelni. Ez az ő jussa. Már aratáskor eltaposta a 18 évet, de még sohasem volt a tánczolóban. Ha vendég jön a házhoz neki a konyhába a helye — a dolognál. De még a vacsoránál sincs ilyenkor bent.

Miért van ez így? Hát mindennek meg van a maga oka-foka! Ennek is meg van! Sok keserű könnyet hullatott Ágnes már azért a megkülönböztetésért, kisgyerek korában sokszor állott fel étlen az asztaltól, midőn az anyja minden csekélységért szidta, meg még a haját is megtépte. Ugy igyekezett jó lenni, nagyon jó . . . hiába! az anyjának nem tudott nagyon jó lenni soha. Az apja az meg olyan se hideg se meleg volt hozzá. Nem tudta az okát s úgy sajogott kis vergődő szíve.

Hanem mikor felcseperedett, megtudta a szomszédoktól, hogy ő mostoha leánya Teresi nénié, meg hogy az apja már réges régen kitörülte az ő édesanyjának, az első asszonyának a képét a szívéből, mintha nem is lakott volna benne soha, meghogy irigy is rá a Boriska, mert mindenki szebbnek tartja őt mint a nénjét.

Ekkor aztán megértett Ágnes mindent

Nem is sirt aztán semmi igaztalanságért sem. Tudta, hogy hasztalan minden beszéd, minden sirás, mert hiszen a mostoha anyja lelkében egy szikra szeretet sem volt iránta. — De hát az apja? Hiszen annak a vére, annak a teste egy vele. Ezen is el-el gondolkodott, de hát azért nem panaszkodott annak sem . . . Mikor meg már felnőtt leány volt, egészen magába zárta bánatát.

Dolgozott, szorgalmaskodott jó kedvvel, még néha dalogtatott is. Igaz, hogy ezért is leszidta úgy hébe-hóba, hogy miért csap olyan lármát, de hát azért arra sem szólt semmit, csak úgy titokban este a szomorú-fűzfa alatt törült le egy-egy gyémánt cseppent a szeméből.

Ott szeretett ülni nyári estéken. Míg a ház népe kint tanyázott a padkán a ház előtt, ő a szomorú-fűz-erdő közepébe mélézött s ha szerét tehette tul ment a ligeten a temetőbe. Hej sokszor látták őt a ragyogó csillagok ott egy kis rozzant fakereszt előtt térdelni, imádkozni. — Ott pihente az örök álmat az anyja. Ott sirta el bánatát, ott lelte meg vigasztalását is Ágnes. Ott ismerkedett meg Bonczos Gerővel.

Szép holdvilágos, csillagos volt az est. Ágnes ott térdelt az anyja sirhantja mellett. A méla csöndben csak a szomorú fű leveleinek zizegése és a leány fel-fel törő zokogása volt néha hallható. — Aztán megint csöndes lett minden.

Egyszer csak egy legény a kis utról ott termett Ágnes mellett, rátette kezét a vállára s azt kérdezte:

járt áldozatok számára kárpótlást állapít meg az építkezési vállalkozó ellen, mert annak áll kötelességében arról gondoskodni és mindent megtenni, a mi az építkezéseknél alkalmazott munkások életének és testi épségének biztosítására szolgál.

Ezek a következők: Felperes keresetet indított alperes ellen 6000 forint kártérítési tőke s jár. iránt azon az alapon, mert alperesnél, mint építő mester és vállalkozónál mint kőműves tanonc az 1881-ben teljesített építkezés alkalmával, építkezési anyagoknak taligán való felhordásával volt foglalkoztatva, körülbelül két emeletnyi magasságról lezuhant s két karját teljesen összezúzta, balkarja is több helyen eltörtött, alsó végtagjai is súlyos zúzódásokat szenvedtek. A lezuhanás okául azt jelölte meg felperes, hogy a feljárás hibásan volt összeállítva és biztonsági karfákkal egyáltalán nem volt ellátva, minek következményeként az általa tolt taliga az elhajlott deszkák között ékelődve felbillent és az ezáltal kapott lendület őt a mélységbe taszította le.

A nyitrai kir. törvényszék kártalanítás címén felperesnek a saját választásához képest vagy 1440 forint tőkét egy összegben, vagy pedig havonként 12 forintjával számított évi járadékot ítélte meg. Ezt az ítéletet teljesen helyben hagyta a pozsonyi ítélőtábla, valamint a napokban a kir. kuria is azzal a megegyezéssel, hogy a havi 12 forinttal megítélt járadék felperes élete fogytáig fizetendő.

A kuriai indoklás kiemeli, hogy jelen esetben alperesnek mint munkaadó építész-vállalkozónak felelőssége nem szűnt meg az által, hogy alperes az állványok és feljárók felállítását a munkavezető pallérra bízta és ennek a szükséges faanyagot kiadta, mert nagyobb mérvű építkezések kivételével csakis okleveles építésznek, illetve okleveles mérnöknek adhatók ki, amennyiben pedig a vállalkozó a megkívánandó minősítvényvel nem bír, vagy a munkavezetésében akadályozva van, okleveles helyettes tartozik alkalmazni. Tény az, hogy az alperes által elvállalt építkezéseknél az anyagoknak korlátokkal el nem látott feljárókon az emeletekre taligán való felhordása engedtetett meg, ez mulasztást képez, melyért az építkező munkaadó felelősséggel tartozik.

Kétségtelen ugyan, hogy a baleset alkal-

mával a kőműves pallér is tartozik felelősséggel, a ki az állványok és feljárók felállításával a vállalkozó részéről lett megbízva, azonban a fokozatos felelősség terhe ily esetben nem alkalmazható, mert ha többen követnek elmulasztást, a kártétel aránya meg nem állapítható, a felelős személyek a károsítottak egyetemlegesen felelősek. És minthogy az egyetemlegesség elvéből az folyik, hogy a jogosított az egyik egyetemlegesen kötelezettet a kötelezettség alól fel is mentheti, vagy vele kisebb összegben kiegyezni jogosított, ennél fogva alperes azáltal, hogy felperes a pallérral 40 forintban kiegyezett, felelősége és fizetési kötelezettsége alól nem szabadult.

A gör. szert. katolikus magyarok szervezkedése.

Említettük már lapunkban, hogy a gör. szert. kath. magyarok a múlt héten országos bizottságot alakítottak, hogy ügyük diadalát jobban előmozdítsák. Ma kaptunk egy kis füzetet a bizottság elnökétől Szabó Jenő főrendiházi tagtól. A füzet a bizottság programját és az alakuló gyűlés leírását adja, melyhez egy felszólítás van csatolva a hittestvérekhez. Ez utóbbiból vesszük ki a következő kimutatást, mely azt tünteti fel, hogy a magyarjku görög szert. katolikusok körülbelül 200,000-en vannak. Ime a kis füzetnek ide vonatkozó része:

Feleslegesnek tartjuk, hogy részletes kimutatásokat közöljünk arról, hányan vagyunk, de mert az hozatott föl több oldalról, hogy még nem vagyunk a kérdés eldöntésére elegendő számmal, csak a munkácsi és eperjesi gör. kath. püspöki megyék schematismusára támaszkodva felemlítünk néhány parochiát, melyek területén görög katolikus magyarok, részint kizárólag, részint nagy többségben laknak.

Ilyenek a beregi főesperességi kerületből: Beregszász, Makkos-Jánosi; a munkácsi főesperesi kerületből: Gorond, Munkács; a szabolcsi főesperesi kerületből: Bökény, Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Dorog, Hujaj, Tisza-Büd, Új-Fehértó; a karácsi kerületből: Ajak, Bács-Aranyos, Karász, Nyir-Mada, Thass, Tornyos-Pálca; a mária-pócsi kerületből: Cnyulaj, Kálló-Semjén, Kis-Léta, Levelek, Mária-Pócs, Nyir-Bakta; a nagykállai kerületből: Biri, Kótaj, Nagy-Kálló, Napkor, Nyiregyháza, Oras, Pazon; a nyir-béltői kerületből: Gelte, Nyir-Bélték, Nyir-Lugos, Nyir-Pilis, Penészlek, Piricse; a

timári kerületből: Balsa, Buly, Kenézlő, Ó-Vencselő, Timár; a szatmári főesperesi kerületből: Fábánháza, Hodász, Nagy-Dobas, Nyir-Császári, Nyir-Vasvári, Ó-Pályi; a szatmár-németi kerületből: Jánk, Nagy-Peleske, Sárköz-Ujlak, Szatmár-Németi, Tur-Terebes; az ugcsoi főesperesi kerületből: Fancsika, Salánk, Tisza-Ujhely, Tisza-Ujlak; a mármarosai főesperesi kerületből: Visk és Técső; a száz-falvi kerületből: Bökény, Csepe; az ungi főesperesi kerületből: Mátyóc Palágy, Csicsér; a zempléni főesperesi kerületből: Bodrog-Szerdahely, Cseke, Dámóc, Kis-Dobra, Lelesz-Polyána, Zemplén, Agárd; a gálszécsi kerületből: Gálszécs; a hegyaljai kerületből: Bodrog-Keresztur, Bodrog-Olaszi, Mező-Zombor, Szerencs, Tokaj, Tolcsva; az ujhelyi kerületből: Sárospatak, Sátoralja-Ujhely, Zemplén; az abauji eperjesi kerületből: Bölzse-Sziget, Kassa, Filkeháza, Szeszta, Ujváros; a cserhádi kerületből: Csobád, Ó-Gadna, Ujlak, Gagy-Bátor, Pusztá-Vendégi, Garadna, Homrogd; a szántói kerületből: Baskó, Boldogkőváralja, Abauj-Szántó; a borsódi esperességi kerületből: Görömböly, Hejő-Keresztur, Sajó-Pálfa, Sajó-Petri, Sajó-Szöged, Zsolca; a felső borsódi kerületből: Bódó-Kány, Barakony, Irota, Viszló.

Megemlítjük még néhány községet a szamosújvári és nagyváradi egyházmegyékből is. Ilyenek: Szatmár-Németi (szatmári rész), Batiz-Vasvári, Nagy-Bánya, Makó, Nagy-Léta, Élesd, Hosszu-Pályi, Bagamér, Ér-Adony, Szt.-György-Ábrány, Velés. Kakad és Bihar-nak azon községei, a melyek Hajdúvármegyéhez közel a síkságon fekszenek. Sőt magán a székelyföldön is van néhány hitközségünk, u. m. Lisznyó, Lemhény, Alsó-Boldogasszony, Bágony, Haraszt-Kerek, Nyárad-András, Bözöd-Ujfalu, Szent-Erzsébet.

Szándékosan mellőztük a fiókközségeket, melyek másnevű parochiához vannak beosztva, de mellőztük ezen itt felsorolt magyar parochiáknak fiókparochiáit is. Összes számunk megközelelti a kétszázézetet.

Ebből tehát látható, hogy igen is épen elegendő számmal vagyunk arra, hogyha közöttünk megrendül a hitélet, az összes magyarországi görög katolikus egyház veszélynek legyen kitéve, mert nem szabad elfelejteni, hogy ezek a magyar parochiák aránylag véve a legnépesebbek és legkiválóbbak.

Szt. László ünnepe Nagyváradon.

(Történelmi visszaemlékezés a múlt századra).

A másfélszázados török járom nyomasztó igáját magyar hazánk városai közül talán egy sem érezte oly nagy mérvben, mint épen dicső, régi multjával dicsekvő városunk, szent László városa.

Szabad lett hát a rab, de a becsületén mégis foltott ejtett az egész világ előtt az az egy tanu is.

Ettől kezdve halálos ellensége lett a két gazda egymásnak.

Hát nem nagy eset, ha két ilyen haragos megbékül?! De biz az a! A csodával határos. Mindaketten hivatalosak voltak a Csapó Dani lakodalmára. Egyik sem akart elmeni, mert tartott tőle, hogy ott lesz a másik. De hát Gergő jól kicsinálta a dolgot. — Elmondta az apjának, hogy szereti Ágnest, de az apja haragja még csak annak is utjába, áll, hogy a házukba bemelessen.

Bonczos uram tudni sem akart a dologról, már hogy a szerelemről... Leszidta a fiut. Így tartott ez napokig. — Mikor meg Gergő kirukkolt vele, hogy Agnes nélkül nem tud élni, hogyha ég-föld összeszakad is az lesz asszonya, — az apja olyan dühbe jött, hogyha az anyja közbe nem lép, leüti a vasvillával. — Pedig nagyon szerette a fiát.

De hát az a fiu nagyot kívánt tőle. Nagyot. Azt, hogy ő kérje meg nyilvánosan, ott a lakodalmon a Patkás Ferenczet — a béke kedvéért. — Ha örökös háboruba kell élni is, azt még sem teszi! — Hát hogy kérje meg? Azt mondja, hogy rossz lelkiismerettel vallott a törvény előtt?... Hiszen akkor ő volna a becsutelen gazember!?

Hej nagy bánat, nagy szomorúság ült a Bonczos uram házára.

— Miért sirsz Ágnes!?

A leány hátra nézett, rávetette bánatos, kék szemét a legényre s azt mondta:

— Imádkozom Gergő, nem sirok!

— Dehogyan nem hűgám! No csak ne resteld.

— Talán bántott megint a mostohád?

— A mostohám?

— Az az, hiszen tudom, hogy nem bánik veled emberségesen s azt is tudom, hogy a te törő lelked szóval — tudom, hogy senkinek se panaszkodtál el a sorodat, mégis látod tudom én, hogy nem vagy boldog... Ugy fáj nekem a te boldogtalanságod. De ne féj, nem tart az sokáig.

Eközben megölelte a leányt. Az egy szót sem tudott szólani az elfogódástól, de abba a minutába, mikor a legény átölelte a derekát, megszorította kezét, nagyon, de nagyon boldog lett. Egy kis ideig szóltanul állottak így, azután a leány kibontakozott az ölelésből s azt kérdezte:

— Hát sajnál engem kelmed, Gergő?

— Sajnálak is... Szeretlek is régen!

Ennél a szónál megint átakarta ölelni Gergő Ágnest, de az elszaladt haza.

Ettől az estétől kezdődött az Ágnes élete. — Hiszen addig vele senki sem törődött, senki sem sajnálta, senki sem szerette. — Lelkébe véste Gergő szavait s feldobogott a szíve s attól az estétől kezdve egyre csak Gergővel szeretett volna lenni, annak a szavait hallani.

II.

Nagy eset történt a Csapó Dani lakodalmán. Nem hogy a menyasszonyt valaki megszöktette volna! Nem az! Az se hogy tán Tarka Zsuzsi a Dani régi szeretője valami csufot csinált volna a vőlegényen azért a sok hitegetésért, meg azért a szégyenért, amit rá borított, hanem hát az esett meg, hogy azon a lakodalmon két régi haragos, már hogy Patkás Ferencz meg Bonczos Gábor kibékültek. És ez nagy szó. Mind a kettő nagy gazda és makacs, büszke ember. Már 10 év óta nem váltottak egy szót se, pedig tőzsomszédságban laktak mindig és az Isten házában is egymás mellett van az üléshelyük, mióta csak maguk gazdjuk — ő kelmék.

A nagy harag onnan került, hogy mikor a Bajujak jött árendást meg az egész pereputtyát kirabolták, legyilkolták, aztán törvényre került a sor, hát a Bonczos Gábor szóbeszédjére gyanuba került a rablásba, meggyilkolásba Patkás uram is, mert hát Bonczos a törvény előtt a szent feszületre letette a hitet arra, hogy azon a rémes éjszakán — vásárról hazajövet látta, mikor Patkás Ferencz felgyürt véres ingujjal, baltával kezében szaladt ki a Bajujak jött udvaráról. E miatt aztán fogságot szenvedett egy jó ideig Patkás, ahonnan csak azért bocsátották haza, vagy egy év múlva, mert azt mondták ki a törvényttevő urak, hogy egy tanu, nem tanu.

Alig heverte ki a török pusztítás szomorú következményeit, már is újabb bajok látogatták meg, dögvész, jégeső, óriási viharok, tűzvész alakjában. Ránehezdedt Isten karja e városra a századok folyamán. E bajok elhárítására a nagyvárad káptalan 1738. júl. 21-iki gyűlésén elhatározta, hogy egy fogadalmi emléket emel, hol alkalma legyen a városi népnek szent László napján az egek urához hathatósbab segélyért könyörögni. Így született meg a szent László szobor eszméje, mely már a következő évben a káptalan és püspök áldozatkészségéből létre is jött.

Ebből az alkalomból Kerezszegehi gróf Csáky Miklós Nagyvárad megyés püspöke 500 frtos alapítványt tett azon czélból, hogy annak kamataiból fedeztessenek az egyházi ünnepeknek a költségei. Ez egyházi ünnepek szent László napján ünnepélyes körmenettel egybekötve tartandók.

Az első ünnepélyes körmenettel egybekötött szent László napi istentisztelet lefolyása a következő volt. Az 1739. évi június 26. gróf Csáky Miklós püspök maga személyesen kezdte meg az ájtatossági gyakorlatot délután 5 órakor a székesegyházban (a mostani újvárosi szent László templom) nagy közönség jelenlétében. A templomból a körmenet a püspökkel az élén megindult a kispiacon felállított fogadalmi szoborhoz (e szobor most a helyb. lat. szert. papnövelde udvarán van elhelyezve), de még mielőtt odaértek volna, hirtelen nagy vihar, forgószél és jégeső keletkezett, ami a körmenet folytatását lehetetlenné tette.

A következő napon, szent László napján, jun. 27-én d. e. az ünnepies misét a püspök tartotta, s minthogy az időjárás kedvezett, mise után újra megindult a körmenet a fogadalmi szoborhoz, hol a káptalani nagyprépost előimádkozása mellett a nép elmondotta a minden-szentek litániáját s a könyörgéseket a királyért és a békéért, a dögvész megszűnéséért. Ezután Kovács Pál apátkanonok zengzetes magyar nyelven szép szent beszédet tartott, mely után a körmenet visszatért a székesegyházba.

A következő napokon d. u. 5 órakor hasonló ünnepélyességgel tartották meg a körmenetet harangzugas, zene és énekkar kíséretében óriási közönség részvételével.

Nyolcz napig tartó ájtatosság után a püspök, aki különben mindennap jelen volt, magyar nyelvű szent beszéddel bezárta az ünnepeket.

A következő 1740-ik esztendőben hasonló ünnepélyesség mellett újra megtartották szent László napját, csak az ünnep különös jellegét tekintve más színezettel, mert míg az 1739-ik évben könyörgő istentisztelet tartatott, addig most hálaadó istentiszteletet, hogy a Minden-

ható levette városunkról a dögvész ostorát, melynek különben is kevés váradai esett áldozatul.

Azóta a szent László napi ünnepek városunkban különös fényvel tartatnak, szent László ereklyéje a székesegyházban a bibornok által készített remekművű ereklyetartóban (herma) a hívek tiszteletére az oltárra tételik az ünnep egész nyolczada alatt, miközben ezer és ezer ajk küldi az égbe fohászatát s rebegi el azt az imát, a mi a szent László-téren felállított díszes új szobor talpazatára írva van: Szent László király . . . könyörögj érettünk!

Holnap Szent-László napján, hétfőn, jun. 27-én reggel 9 órakor ünnepélyes szent mise lesz a székesegyházban, melyet maga dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök fog tartani teljes segédlettel. A káptalan tagjai cappa majorban (hermelines palástban) jelennek meg. Mise alatt a mükedvelőkkel megerősített kar a következő egyházi darabokat fogja előadni:

Kersch: Ecce sacerdos.

Beleznay A. új Szent Lőrincz miséje.

Lányi: Deus meus.

Kersch: Veritas.

Ének Szt. Lőrincz királyról (1695-ből.)

A solo részeket Kötaschek Julia és Tucsek Ferenczné urhölgyek éneklék.

Dr. Bognár István apát-kanonok ünnepi beszédet mond a dicsőemlékü szent király tiszteletére.

Ma délután a 3 órai vecsernye után litánia lesz, utána Szt. László ereklyéinek csókolatása. Ez a litánia egész héten át megtartatik.

Hyéna egy anyában.

— Saját tudósítónktól. —

A mai általános romlottság és feslettség visszataszító képei között, melyek az emberi lélek több-kevesebb elvadultságáról tesznek tanúságot, bizonynyál nem utolsó az a legutóbbi eset, a mely a teljesen elvadult, elállatiasodott szörnyeteget mutatja meg, még pedig az emberi nem gyöngédebbik fajtájában, a nőben s ezek között is a legtisztelőre méltóbban, az anyában.

És mikor megdöbbenve olvassuk a szörnyű tettről szóló tudósítást, szinte felébred bennünk a hajlandóság, hogy rosszul sikerült rémregény egy legizgatóbb fejezetét lássuk az egész tragédiában. Hiszen oly ocsmány, oly

párját ritkítóan gyalázatos, hogy bizony joggal kételkedhet mindenki, az első hallomás után.

És mégsem mese. Nem a beteges fantáziájú zugfirkászok szörnyű szülőtte ez a történet. Borzalmas, kétségbeejtő, rideg valóság ez. Hiszen láttuk a tettest, hivatalosan felboncolták az áldozatot és nincs mód, nincs ok, nincs körülmény, a mi szelidítene a szörnyű tényen.

Levelezőnk nyomán, ime itt adjuk a rémes történetet.

Mikor a házhoz mostoha kerül.

A rábei gazdák egyik legmódosabbja volt Parti Sándor. Ezelőtt vagy hét évvel vesztette el feleségét, akivel több évig boldog házasság életet is élt. Az elhunyt hitves egy kis fiút, egyetlen gyermeküket hagyta hátra, az apa szerető gondjaira. Parti Sándor hamarosan beleunt az özvegy életbe, meg azután anya is kellett a csöpp kis gyermeknek.

Ujra ráadta hát fejét a házasságra és 2 évvel ezelőtt nőül vett egy 28 éves hajadont, Serdült Katalint. A kis árva ekkor két éves volt.

Bizony rosszul okoskodott Parti Sándor uram, mikor azt hitte, hogy özvegyi házába ezzel visszaállította a régi rendet és gondos gazdaasszonyt, hü hitvest és árvájának odaadó gondviselőt hozott az új asszonyban.

Az igazi mostoha.

Az új asszony kezdetől fogva rossz szemmel nézte az ártatlan porontyot, a »másiknak« hátrahagyott árváját. És a mint a nyomorult kisdéd mind jobban felserdült, mind keservebb is lett a sorsa.

Különösen vagy egy fél év óta; a mikor is a mostoha egy leány gyermeknek adott életet.

Eddig is ütötte verte, kinezta és gyötörte a kis árvát, de most már valósággal vesztére esküdött.

Ki akarta irtani, hogy a vagyon azután osztatlanul az ő édes gyermekére szálljon.

S mikor látta, hogy a nyomorult kölyök csakugyan nem pusztul bele a sok ütlegbe és sanyargatásba, hát más, jobb eszközhöz nyult a tigris-szívű mostoha: formálisan éhezlette a szánalomra méltó porontyot, hogy így azután éhhalállal pusztítsa ki a világból.

Az öreg dul-ful . . . se étel, se ital nem kell neki, sem nyugta, sem öröme.

A fiu meg már vagy egy hétig otthon sem volt. Egyik ivóból ki, a másikba bemegy. — De egy nap meg még azt hozták hírül, hogy elbujdokolt a faluból.

Nagy hire lett — csak az okát nem tudta senki sem.

Csakugyan neki indult a világnak az a bolond fiu, de már kifele is indult belőle, mert a csengődi erdő alján egy puskagolyót bocsátott magába. Ott találta meg az apja. Az orvos ur meggyógyította a testét, de a lelke az beteg maradt. Meg is mondta az apjának, hogyha nem teszi meg a kérését, nemsokára temetés lesz a háznál.

Igy jött aztán ki a sora annak, hogy a két haragos kibékült, ott a falu színe előtt megkövette Bonczos Gábor a haragosát Patkás Perenczet.

III.

Patkásné nem tudta, hogy mibe sántikál Gergő, ő kelme hát nagyon örült annak, hogy Gergő vasárnap délutánonként be-beült hozzájuk tanyázni, mert hát Boriskának szánta . . . Egybe oda is komandirozta mellé Boriskát. A legény szívesen beszélt a leánnyal, aki igyekezett is kedvébe járni. De Ágnessel szívesebben beszélt volna, — de hát ha Gergő oda ment, Ágnesnek valami dolgot adott az anyja, hogy ne lehessen bent. — Az a szegény mos-

tohá szótlanul ment a munkához, teszem azt a tollfosztást, vagy tengeri morzsolást végezni, — pedig a lelke úgy sajogott, úgy fájt, hogy nem lehet bent a kedvese mellett, hogy más hallgatja kedves hangját.

De nagy erő, nagy bizalom volt a lelkében. Egyre fülébe csengett a Gergő szava: »Sajnálak is, szeretlek is régen!« És ez boldoggá tette.

Hetek teltek el úgy, hogy Gergő alig tudott egy pár szót váltani kedvesével. Végét akart ennek szakítani — és a Patkásné rettenetes bámulására egy vasárnap megkérte az Ágnes kezét.

Patkásné csak ötölt, hatolt és agnesre haragos pillantásokat vetett.

— Ejnye kedves néném asszony, hát tán nem tart érdemesnek a rokonságra? — kérdezte Gergő.

— Dehogyan az Istenért . . . nem, hanem fiatal még a leány . . . reá ér még . . . aztán . . .

Azt sem tudta mit beszél. Gergő megfogta az Ágnes remegő kezét s azt kérdezte tőle:

— Szeretsz, akarsz az én feleségem lenni Ágneském!?

— Igen, sugta a leány.

* * *

A gazdag, derék Bonczos Gergőt nagyon szerette volna Patkásné a Borisnak, a guta majd megütötte hát, hogy Gergő keresztül huzta a számítását.

Szidta is Ágnes. Még meg is verte, hogy hogyan merte arra a legényre a szemét rávetni.

— De nem is Isten rendelése ez! Nem Hiszen az én leányom mellett csak vetette volna az a legény arra a szurtos leányra a szemét, arra a haszontalanra, ha meg nem babonázta volna! Megbabonázta. Ugy kell lenni. Az anyja vére van benne! Az is csunya, meg szegény léte, mint mondják babonával csábitotta el az első legény, a Patkás Ferencz fejét . . . De megmutatom, hogy én is tudok babonázni, elbabonázom Gergőt a Borisnak.

Igy gondolkodott Patkásné. Másnap aztán Kontyosnének, aki híres bűbájos, elmondta a szándékát. — Megbeszélték a dolgot.

— Ha a Borishoz babonázza Gergőt, egy féloldal szalonna, meg három tizes bankó, meg egy öltő ruha, egy pár tyuk lesz a jutalma. — Ha meg tudja tenni, tegye meg lelkem!

— Meg tudom-e? Meg bizony lelkem! A feje se fájjon most már. Nem vetek neki egy hetet úgy fog az a legény bomlani Boris után, mintha csak királykisasszony volna. Adok neki olyan italt.

Az alku megtörtént. — Az italt másnap elkészítette Kontyosné. Gyógyító füvekből, meg más bűbajos mesterségektől állott az. — Mikor Patkásné kezébe vette abba a kis fekete üvegbe, örült a nagy boldogságtól, aztán bezárta a láda fiába, mint valami drága kincset. — Borba kellett beadni Gergőnek még pedig 3 este egy-

Egy kanálka levesért.

E hó 22-én egy déltájban, mikor a tűzhelyen javában pöfögött a jó husleves, a napok óta éhező porontyot annyira vitte az éhség marcangoló kinja, hogy a fazékhoz lopózat és abból kivett egy kanál levest.

Mikor a mostoha észrevette ezt, szörnyű haragra gyulladt. *Megrohanta a vézna, elkényeszeredett 4 éves apróságot, rut szidalmak között a földre teperte, össze-vissza verte, rugdosta és valósággal meggázolta.*

A nyomorult poronty szivtépő sivalkodására befutott az udvarról a szomszéd 12 éves leánya, aki látva az állatias kegyetlenséget, összetett kezekkel, sirva kérte a neki vadult furiát, hogy ne bántsa a kis fiút.

Am a hyéna-szívű asszony nem hallgatott sem szóra, sem könyörgésre.

Nem volt elég neki, hogy félholtra tiporta a nyomorult gyermeket, hanem felkapott a konyhaasztalról egy araszos átmérőjű nagy vashorgot (aminőre a disznókat szokás akasztani és az oldalas szalonnákat) és ezzel kezdte ütni és szurkálni az apró gyermeket.

Ekkorra már összecsendült a szomszédság és nagy nehezen kivették a dühöngő vadállat kezéből a gyermeket.

Hanem már későn volt. Az agyon meg agyon vert, össze-vissza szurkált szerencsétlen gyermek két órai iszonyu kínlódás után belehalt kapott sebeibe.

A bonczolás.

E hó 24-én volt a helyszíni vizsgálat és a bonczolás.

A b.-ujfalusi járásbiróság, mint büntető bíróság, *Aszalay Sándor* vizsgálóbíró személyében kiszállt Rábén és *Grósz Mór* dr. járási- és *Reichenberg Fülöp* dr. b.-ujfalusi orvosok megejtették az orvostörvényszéki bonczolást.

Konstatálták hivatalosan, hogy az éheztetés, ütés, verés és a vaskampóval ejtett sebek okozták a nyomorult gyermek halálát. A kisdéd testén 500-nál több véraláfutást olvastak meg. A testen alig sikerült olyan részt felföldözni, a melyet sebek ne borítanának.

A helyszíni vizsgálat alkalmával a vadállattá vált anya annyit mondott, hogy ő csak a megengedett házi fenyítéket alkalmazta.

más után. Ugy is történt. — Elhitták a legényt. Elment. Ivott a borból mind a három este... Hanem a harmadik este mikor hazament láz fogta, el meg erős reszketés.

Soha sem esett pedig még rajta, hogy beteg lett volna. — Orvost is kellett hívni, annyira oda lett a legény. Egyre tűzben égett az arca, a belső része megrángatózott. Négy éjszaka virasztottak mellette szülei meg a kedvese... de hiába volt minden, a legény meg volt mérgezve s az megölte...

Hatodnapra eltemették... A nagy bánat úgy összetörte Ágnest, hogy féltették, hogy az esztét is elveszti... de azért ő is ott volt a temetésen... ott volt a temetőben az édes anyja sírjától alig pár lépésnyire egy másik frissen ásott sírnál s mikor odaért, a nagy bánat úgy rá neheztedet a lelkére, észére, hogy lerogyott s zokogása közben azt tördelte: meg... mér... gezte...

A mostohája meghallotta ezt a szót. Oda ment hát a leányhoz s azt simogatta, dédelgette, de Ágnes eltaszította magától s velőtrázóan kiáltotta:

— Gyilkos! megmérgezte a vőlegényemet. Azután megint leesett a földre s nem is kelt fel többé. Harmadnapra ő is ott pihent kint a temetőben Bonczos Gergő mellett.

Kisdédével együtt.

Tegnap délután kísérte be egy b.-ujfalusi börtönőr a tigris szívű mostohát a nagyváradi kir. ügyészséghez. A közönyös arcú asszony magával hozta 6 hónapos kisdédét, akit természetesen nem lehet tőle elválasztani.

Igy azután édes gyermekével együtt, akiért ily ocsmány gyilkosságra vetemedett, bekerült a rácsos ablaku sötét tömlőcbe, honnan majd egy utja lesz még, a fegyházba, az életfogytiglan tartó fegyházba vezető ut.

Pofozkodó bíró és jegyző.

Épületes jelenet játszódott le egy tárgyaláson, mely a VII. ker. járásbiróságnál *Farkas Gyula* bíró előtt esett meg. Pörös felekként valami váltóhistóriából kifolyólag *Virág György* albiró és *Kardos Márton* aljegyző állott szemközt, amaz 30 forint miatt pörölvén a jegyzőt. Több tárgyalás volt s a dolog mindjobban elmérgesedett. Mikor előbb az albiró és jegyző már több sértést követtek el egymás ellen s az ítélet kihirdetésére került volna a sor, a jegyző ellenfelét, *Virágh* albirót arczul legyintette. Az inzultált bíró feljelentette *Kardost* becsületsértésért s a panaszt ma tárgyalta a büntető járásbiróságnál *Kürthi József* dr. aljárásbíró.

A vidám »jogeset« tárgyalásának persze nagy nézőközönsége volt, jórészt bírósági tagok és ügyvédek. A panaszos *Krausz Sándor* dr. ügyvéddel, a bevádolt jegyző védő nélkül jelent meg. A bíró legelőbb a vádlottat hallgatta ki.

Kardos Márton törvényszéki aljegyző előadta a pör történetét, melynek során *Virágh* bíró őt többször sértette volna meg.

Kürtni bíró: Miféle sértésekkel illette?

— Egyszer így szólt: Aljas rágalom, másodszor gazság az ilyen állítás.

— Volt több is?

— Mikor meg harmadszor felhoztam, hogy én 20 frtot adtam neki kölcsön. *Virágh* ur azt felelte:

— Gazember, aki velem ellenkezőt állít.

— És mindez a tárgyaláson történt?

— Igen, mind a három sértést ismételte azután a június 1-iki tárgyaláson.

— A tárgyaló bíró pedig szó nélkül tűrte?

— Igen, noha kértem a védelmét.

Kardos jegyző vallja ezután, hogy a tárgyalás szinte zárt volt, a mi ellen kifogást emelt, kérve *Farkas* bíró, hogy bizalmi férfiak lehessenek jelen.

Kürthi bíró: Beismeri ön, hogy az utolsó tárgyaláson ellenfele *Virágh* bíró ur arca felé csapott?

— Megtettem.

— Arczul ütötte?

— Csak érintettem kezemmel arcát, kijelentve, hogy mivel a bíróság nem véd meg sértéseitől, fel fogom pofozni.

— A tárgyalás mely stádiumában történt ez?

— Itélethirdetés előtt.

— No ez szomorú dolog. S megbírságolta ezért *Farkas* bíró ur?

— Igen, 20 frtra.

— Említette ön később, hogy pofonütötte *Virágh* bíró?

— Mondtam, mert annyi az, hogy arcát érintettem, még ha nem is folyt a vére tőle.

— Megmarad annál, hogy *Virágh* is sértette önt?

— Hatszor sértett, amiért őt panasz s egy viszonyvadászt emelek ellene.

— Tán tisztán viszonyvadászt, mert csak ezt teheti?

— Felfogásom mellett maradok. Kérem, hogy jegyzőkönyvbe venni.

Krausz S. dr. intéz most néhány kérdést a vádlott törvényszéki jegyzőhöz, igazolni akarva ennek megférhetetlen természetét.

— Volt-e ön fegyelmileg büntetve?

— Egyszer, későnjárásért.

— Nemde, most is fegyelmi alatt áll?

— Csak vizsgálat alatt.

— Hány bíróságnál volt ön már alkalmazva?

— Az ügyviteli szabályok értelmében majd minden bíróságnál megfordultam.

— Mondhat-e csak két olyan princípálist kivel baja nem volt?

— Kérem: Császár és Baló bíró urak.

— De már *Gyurkovich* bíró urral is baja volt?

— Ne tessék ezt firtatni, nem ide való.

Kürthi bíró: Helyes, itt nem fegyelmit tárgyalunk... Jöjjön most be tanukép *Farkas* bíró ur!

Vádlott: Kifogást emelek ellene, mert akkori jegyzőkönyvét is nem a valóságnak megfelelően vette fel.

Kürthi bíró: Kérem...

— Hisz azt hiszem, közokirathamításért is panaszt emeltek ellene.

— Ezért a kijelentésért rendreutasítom.

Ez izgatott bevezető scéna után a bíró megkezdi *Farkas* Gyula bíró kihallgatását, aki a kritikus tárgyalást vezette volt. Reá kellemtelen volt az ügy: azt mondja, hogy noha a pört már előbb befejezhette volna, mivel kebelbeli bírósági tagokról volt szó, halasztotta az itélethozást, — hátha békésen oldják meg a dolgot. Az utolsó tárgyaláson, amidőn *Kardos* hatásköri pergátló kifogást emelt, mialatt ő a jegyzőkönyvet csinálta, a felperes és alperes összeszólalkoztak. Hallotta, amint *Virágh* szólt:

— Nem uri dolog, hogy bírósági emberek pöröljenek egymással.

Erre *Kardos* indulatosan felugrott s *Virágh* bíró felé nyulva, így ríposztírozott:

— Ha akarja pofon is ütöm!

— Bíró: Meg is ütötte?

Tanu: Feléje nyult.

— Érte *Virágh* bíró az ütés?

— Hát bizony a pápaszeme leesett.

— Mikor történt ez?

— Itélethirdetés előtt.

— Mondta *Kardos*, hogy pofonütötte *Virágh*?

— Meg így szólt: Ha az ur akarja, többször is felpofozom.

— Volt valaki jelen a tárgyaláson?

— A joggyakornokom, dijnokom és *Kecskeméti* Adolf dr. ur.

— Zárt ajtók mögött voltak?

— Dehog; bejöhettek volna akárki.

— Megtörténtek a sértések *Kardos* ellen?

— Ha megtörténtek, megtörténhetnek.

Kardos: Kérem jegyzőkönyvbe venni, hogy a bíró ur koncedál annyit, hogy megtörténhettek...

Tanu: Én nem hallottam, de lehetséges.

Kardos: Igaz-e, hogy tiltakoztam akkor a tárgyalás ellen s bizalmi férfiakat kértem?

— A bíró csak a szabályszerű lefolyásra tartozik felügyelni.

Bíró: Ez a kérdés nem tartozik ide.

Most *Virágh* bíró kéri konstatálni, hogy amikor *Kardos* nem jelent meg egy tárgyaláson, ő utasította volt ügyvédjét, hogy ne kérjen

ítéletet, hadd legyen Kardosnak alkalma a védekezésre.

A bíró ezután Károlyi Sándor joggyakornokot hallgatja ki. A tárgyalásokon, mint Farkas bíró jegyzője, jelen volt s csak az utolsót találta zajosnak.

Kürthi bíró: Használt Virágh bíró ur ily kifejezéseket: aljas rágalom, gazság?

Tanu: Kardos ur állította, hogy 20 frtot kölcsönzött Virágh bírónak, mire ez használta a rágalom szót, azzal, ha lehet, jegyzőkönyvbe is vegyük.

— Aztán?

— Ekkor én kimentem a teremből, mert dolgom volt a jegyzői irodában.

— Többet tehát nem tud?

— Még azt, hogy pár percz múlva Farkas bíró utánam jött e szavakkal:

— Jer csak be, Kardos nyakonütötte Virágh bírót.

A bíró még kihallgatta Liska dijnokot s aztán meghozta az ítéletet. Kardos Márton jegyzőt vétkesnek nyilvánította a becstületsértésben és 200 forint pénzbüntetésre, esetleg 20 napi fogházra ítélte, míg Virágh György bírót a vizonvád alól fölmentette.

Az összes érdekeltek felebbeztek.

Előfizetési felhívás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle hecczcek idején tűnt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme hecczcek idejében minden honi tárgy értékelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három bírói fórum egybehangzó ítélete folytán elmarasztaltak egy bűnöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a hecczcektől, mert kevés a független lap.

A *Tiszántul* ezen időben is, vagy bármely hecczcek idején megtartotta objektív álláspontját, mert független pártok és klikkektől s mindig nagy sulyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén írjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A *Tiszántul* IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régibb lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportosítani és folyton több tért hódítani az által, hogy adott programját teljesen beváltja.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokrácia jogtalan követeléseivel ellen — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem ki-

mélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az új évnegyed elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szives pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyedévre 3 forint.

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járattal akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

UJDONSÁGOK.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése e hó végén lejár annak mielőbbi szives megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék. Az előfizetési összeg beküldésének megkönnyítésére lapunk mai számához utalványokat mellékelünk.

* **Ünnepélyes fogadalom.** Ritka, szép ünnepély lesz ma, vasárnap a nagyvárad Orsolya zárda templomában. Két testvér: Frits Sarolta) szerzetesi nevén a boldogságos Szűz szent szivéről nevezett Mária Leontina) es Frits Anna (szerzetesi nevén a boldogságos Szűz menybemeneteléről nevezett Mária Bernardina) polgári és elemi iskola tanítónők ma délelőtt teszik le ünnepélyesen a fogadalmat, hogy életüket Istennek és a tanúgynek szenteljék. Az ünnepély alkalmából a zárda templomban délelőtt fél 10 órakor Makucz Ernő zárdalelkész szent beszédet mond, 10 órakor pedig Vinkler József vál. püspök ünnepélyes szent misét olvas. Ezután a két nővér leteszi az ünnepélyes fogadalmat. — A két nővér iker-gyermek s 1874. év ápril hó 2-án születtek Beél községben, hol édes atyjuk Frits Elek mint püspökségi főerdész szolgált. Édes anyjuk Sorbán Anna volt.

* **Szent László király, a nagyvárad iat. szert. püspökség és Nagyvárad város alapítójának névünnepe,** holnap lapunk szerkesztősége és a Szent László-nyomda ünnepel, ez okból kedden reggel nem jelenik meg a *Tiszántul*. Hogy azonban t. olvasóinkat mégis mielőbb értesíthessük a felmerülő eseményekről, lapunk ezuttal kivételesen kedden délelőtt meg fog jelenni.

* **Megfelebbezett szabályrendelet.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésében elfogadta a szállodák, vendéglők és kávéházakról szóló szabályrendeletet. A nagyvárad vendéglősök és kávéosok különösen a szabályrendelet azon szakaszát tartják sérelmesnek, a mely szerint a felügyeletért és ellenőrzésért minden egyes vendéglős és kávéos évenként 20 frtot kell fizetni a város pénztárába. A szabályrendelet ellen tegnap Czeglédy

Sándor, Hillinger Lipót, Stern Herman, Fekete László és Demetrovics Miklós felebbezést adtak be, a melyben sérelmeik elsorolása után kéri a minisztert, hogy a kereskedelmi és iparkamara véleményének kikérése mellett utasítja a városi tanácsot, miszerint a szabályrendeletet ismételve terjessze a közgyűlés elé.

* **A berettyó-társulat új ellenőre.** A Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat választmánya tegnap délelőtt tartott ülésén töltötte be az öngyilkossá lett Miskóczy Zsombor halálával megüresedett ellenőri állást. Pályázó volt elég, még sok is. Összesen harminczhatan pályáztak. A választmány az ellenőri állásra Hollóssy Dezsőt, a Lászlómalom volt pénztárnokát választotta meg.

* **III. Béla király temetése.** A budavári koronázó Mátyás-templomban Schulek Frigyes tanár tervei szerint és az ő felügyelete alatt folyik a III. Béla király sírhelyének kiépítése. A szarkofák művészi lesz, gazdag ékességekkel, éppen azért elkészítése hosszabb ideig fog tartani, mint előre gondolták. A szarkofák miatt el kell halasztani a gyászünnepeket is, a melyet most augusztus havára terveztek. A nagyszerű temetés, a melynek költségeit ő felsége a király fődözi, így alkalmasint az őszre marad. Ez az időpont helyesebb is, mert akkor itt lesz az udvar s együtt lesz a főrendiház és képviselőház, melynek tagjai teljes fényben jelenhetnek meg az Árpád-házi király temetésén. Ugy is kell, hogy páratlan diszú legyen ez az ünnep, melyhez fogható még nem volt soha: temetés, melyet a legrégebb magyar királyok egyikének rendez az ő késő utóda.

* **A nyomorba jutott család.** Minden képeletet felülhalad az a rettenetes nyomorúság, a melybe egy jóra való szegény család sülyedt. Magán uton értesültünk, de személyesen magunk győződünk meg arról, hogy a disznóólban lakó rongyos és kihűlt páriákról nyert értesülésünk maga a kétségbeejtő valóság. A kenyérkereső, a családapa, aki munkabíró ember, ezelőtt vagy négy hete eltávozott, hogy mint kádársegéd alkalmazást és kenyeret keresen valahol a vidéken. Azóta nem látta a családját. Pedig hát népes ám a család. Az anyján és ennek anyján kívül nyolcz apró gyermek az, aki kenyérért sir és mig az alig fedett disznóólba bedudál a szél, bever az eső, ott kuporog, sivit a sok tehetetlen apróság, mint az első nélkülözés és a felsíró nyomor maga. Az anya napszámba jár dolgozni és a legidősebb gyermek, egy 15 éves leány varrni mén; de hát keveset hoz a becstületes munka. Inkább éhenhalásra elég az annyi éhes száznak. A Hold-utcában, a Paksy-féle házban, a hol a jószívű háziasszony irgalmából egy dülöfélben levő csűrben kuczorog a szerencsétlen család, ott, ott van a büntelen, keserű nyomor képe. Minden olvasóinkat ez uton kérjük, ne sajnálja felesleges filléreit ettől a nyomorult családtól. Nagyon tesz vele, mert a rettenetes nyomortól kisajtolta keserves könnyek egy csöppjét törli le minden csekély adománnyal. Minden jótékony adományt kézhez juttat a szerkesztőségünk, a mely kérve-kéri önöket: adjanak abból, amit az Isten önöknek adott!

* **Baranyi Zsigmondné temetése.** Nagy gyászompával, összeinte igaz részvét mellett temették el tegnap délelőtt Biharmegye és Nagyvárad egyik közbecsülésben állott asszonyát: néhai Baranyi Éva urnót. A gyászház udvara megtelt előkelő, résztvevő közönséggel. A gyászoló Beöthy és Baranyi családokon kívül ott voltak: Szunyogh Péter, Szunyogh Loránd, Móricz Pál, Juricskay Ákos, Juricskay Zoltán, Cziffra Gező, Gyalokay Lajos, Des Echeolles Kruspér Károly, Balázsházy Bertalan, Plathy Miklós, Bölöny József, Szokoly Tamás, Wallner Ödön, Gruder Iván, Cziffra Kálmán,

Reinle Gyula, Keszthelyi Zoltán, Wertheimstein Alfréd, Miskolczy Árpád és még sokan, különösen előkelő családaink hölgy tagjai nagy számmal. A beszentelést a háznál Dencs János tb. kanonok végezte segédlettel, mely után a gyászmenet az olaszii plebánia-templomba vonult, hol gyászmise volt az elhunyt kiváló urnó lelkiüdvéért. A gyászliáztól a koporsót egy darabig Beóthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Plathy Miklós és Balázsházy Bertalan vitték kézen. A koporsót diszbe öltözött fegyőrök kísérték két oldalt, a temetkezési intézet disz-testőreivel. A szebbnél szebb koszorukat külön koszorúcsói vitte; a szallagok feliratai a következők voltak:

Férje és gyermekei. Szeretett nagynénjének — Szunyogh Péter. Évi néninek — Szabolcs és Mártha. Szeretetek jeléül — Miklós és Sára. Évi néninek — Pali. Kedvs jó testvéreinek — Algenon és Malvin. Czeczil és Bertalan — utolsó üdvözlétül. Felejthetetlen nagy nénjének — Malvin és Miklós. Lóránt és Jenni. Évi néninek — Stefi és Feri. Lázár Márton és neje — Felejthetetlen Évi néninek. Évi néninek — Baranyi Menyhért és családja. Margit és Olga — Évi néninek. A jó Évi néninek — szeretete jeléül Mariska. Szeretett nagy nénjöknek — Anna és Árpád. Baranyi Miklós és családja rokoni szeretet jeléül. Wertheimstein család — tisztelete jeléül. Évi néninek Malvin és Laci szeretetek jeléül. Hála és szeretete jeléül — Zsuzka. A királyi ügyészség tagjai — részvétők jeléül. Des Echerollesz Kruspér család — mély részvéte jeléül. A jó Évi néninek — Zoltán és Jolán szeretetek és tiszteletek jeléül. Német Sándor és neje tisztelete jeléül. Hilda és Gyárfás — szeretetek jeléül. Évi néninek — Eszti és Mari szeretete jeléül. Részvéte jeléül — a Hoss család. Az összes fogházörök — Tiszteletek jeléül.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte nagy pompával.

* **Nem tartoznak a közigazgatási gya-kornokok közé.** Biharvármegye közpörháza-nak igazgatója: dr. Fráter Imre az iránt kér-vényezett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az állami és törvényhatósági tisztviselők részére az államvasutakon félárú utazási kedvezményben a törvényhatósági közpörházak orvosi szem-lyezetét is részesítse. A miniszter leiratában tudatja, hogy a kérelmet miniszter-tanácsi meg-állapodás folytán nem teljesítheti, mert a tör-vényhatósági kórházak orvosi személyzete nem tartozik szorosan vett törvényhatósági közigaz-gatási tisztviselők közé s ha részükre a ked-vezményt megadnák, más hatósági intézetektől sem lehetne azt megtagadni. Ezt pedig elvi és pénzügyi tekintetektől nem tehetik.

* **Tönkretette a jég.** Megyeszerte mély sajnálatot kellett Drág-Cséke, Sztrákos, Topest és Bukorvány község lakosainak szerezésellen-sége, hogy a mult heti iszonyu jégverés a köz-ségek határait teljesen tönkre tette s a lako-sokat a legnagyobb inségbe sodorta. Az alis-pánhoz intézett jelentés szerint a borzasztó is-tenitélet még több községet is tönkre tett s elpusztította a gazdák termését. Így Mikló-Lá-zur, Hosszu-Liget, Dekányesd, Pusztá-Bikács, P.-Nagy-Karánd és P.-Kis-Karánd községekben óriási kárt okozott a jégeső. — P.-Bikács, De-kányesd, Hosszu-Liget és P.-N.-Karánd határát teljesen tönkre verte, míg M.-Lázur, Kis-Karánd községek határán a vetések felét pusztította el a vihar. Az inségre jutott lakosság kétségbeesve néz a jövő elé.

* **Betétyszerkesztési munkálatok.** Az igaz-ságtügyi miniszter a vonatkozó törvények értel-mében a telekkönyvi betétyszerkesztő-munkála-tok foganatba vételét a székellyhidi kir. járás-bírósal, mint telekkönyvi hatóság területére el-rendelte.

* **Gyanus szocziális mozgalom Bihar-megyében.** Az aratást még csak a jövő hó elején kezdik meg s ki tudja, milyen csendben fog a mezőgazdaság ezen legfontosabb aktusa véget érni. Lesz-e szükség sok helyen a csendör-

szuronyra a mezei munkásokkal szemben. Biharvármegye északi részéből aggasztó híreket veszünk. Tudósítónk értesítése szerint az ér-mihályfalvai járásban a munkás nép nagy titokban készülődik az aratási mozgalomra s a szocziális bujtogatástól elámitott munkások között nagyon hamar lobbot vethet a lázongás. Valószínűleg a csendőrséget megszaportíják ezen járásban.

* **Megtagadta a miniszter.** Az érmihály-falvai testület már jó idő óta minden követ megmozdít, hogy az ott helyben lakó iparosok ne fizessenek az érmihályfalvai piacon hely-pénzt a vásárok alkalmával. Az ügy végre is a miniszter elé került. A kereskedelemügyi mi-niszter leiratban értesíti Biharvármegye alis-pánját, miszerint az érmihályfalvai iparosokat nem mentheti fel a helypénz fizetése alól, mert a helypénz-szedés joga a közbirtokosságot illeti és így nincs jogalap a felmentésre.

* **Gróf Zichy Jenő levele.** A világiáró gróf Zichy Jenő néhány nappal ezelőtt leve-let küldött egyik barátjának, Telegdy József orsz. képviselőnek. A levél június 12-én Kazan-ban kelt s többek között így szól:

»Eredeti, különös egy város ez a Kazán, 150.000 tatár lakosával, kik között a többi 30.000, conglomeratuma az összes ázsiai nép-fajoknak elenyésző kisebbségben lézeng — de dominál. Persze, hogy ezen harmincezer em-ber közül kerül ki 12.000 katona és vagy ezer parancsnoki tudó hivatalnok — ez pedig mind orosz.

Hánytöle törzset tanulmányoztunk, many-nyi régiséggyűjteményt dolgoztunk mi már át. Jaketinburgba 23-án, Tobolskka július 1-én érkezünk; ott időzünk nyolcz napig, azután me-gyünk tovább Szibérián, Kinán át és érkezünk utunk legnehezebb részéhez, a nagy Gobi siva-taghoz.

Nagyon vágyom már szép hazámat látni. Bizony ez nehéz lesz.

Reggel háromkor indulás és menetelés, délelőtt 10 óráig, azután sátorozás délután 4-ig, utkor ismét indulás este 10 óráig, így talán hat hét alatt átvergődünk.

Irkutskban veszem a 16 darab tevét, 7 szekeret, 3-4 lovat, 3 nagy mongól sátort, amelyet a tavalyi előtti kiállításon láttál, azután vgszek 4 darab legvadabb fajta tatár-kutyát, ezek fogják majd őrizni sátras tanyánkat és így fogunk majd nomádmódra élni, akár vándor őseink. Kompaniánk itt már lepad, mert a nyelvészt még az ostjakok és a baszkirokhoz küldöm, ez csak áprilisban tér haza.

Az archeologus és etnographus közép Oroszországnak térnek haza október végével és én vélem marad a zoologus, a kitűnő präpa-rator, derék vadászom, aki roppant ügyesen csinálja a dolgát és Bánhidy.

De most elég a szincerizálásból — annyi tény, hogy jó munkát végzünk és kielégítő eredménnyel fogunk hazatérni (ha Isten is úgy akarja, hogy hazatérjünk); reményilem, február-ban otthon leszünk, hogy Magaslakon még együtt vadászhasunk.

* **Vandalizmus.** Nagyvárad utcáinak egy része, a most már mondhatni szunnyadó szé-pítési egyesület buzgalmából, szépen be van fásítva. Például Kőfaragó-utca árnyas fáival bármely nagyobb városnak díszére válnék. Így nyár elején különösen kellemes estenként a séta a közpörháztól a vasutállomásig vezető utón, a hol a nyílásnak indult hársfák keilemes, pom-pás illatot terjesztenek. A szép fákat, azonban egyes cselédek, kocsisok vandal módon pusztítják, egész nagy virágzó galyakat tördelnek le. A rendőrség egy kis gondot fordíthatna a fák védelmére.

* **Névvaltoztatás.** Berkovits J. Jenő papir-kereskedő és nyomdatulajdonos, a Déry és Boros-csög beltagja, belügyminiszteri engedély-lyel nevéét Boros-ra változtatta.

* **A vásár előjele.** Szól a nagydob, recseg a trombita, nyikórog a kintorna a Nagyplá-czon; a nagy hü-hó, a különféle látványossá-gok, erőművek, panorámák, buvár-bódé, jel-lik, hogy eljött a nyári nagyvásár ideje. A t. cz. vásári közönségnek kijut pár krajczárért a zürzavaros élvezetből. A gazdálkodó közönségre

azonban nem nyújt valami vérmes reményt a vásár, a mi az általános pangásnak s a na-gyon is mostoha viszonyoknak tudható be. A sertés vásár tegnap és tegnapelőtt volt, az ál-talános vásár pedig holnap hétfőn és ked-den lesz.

* **Elfogott zsebmetsző.** Tegnap délután a vasuti állomásonál egy B i r ó Sándorné asszony, aki különben a rendőrségnek rendes alakjai között tartozik, akikkel mindig baj van, kilopta a S t a r h a m Jánosné zsebéből egy pénztár-czát. A zsebmetsző az uttali vállalkozása két okból nem sikerült; először mert a tárczában csak 15 mond tizenöt krajczár volt, másod-szor: mert azt meglátta V a r g a Sándorné, aki azután lármát csinált, aminek következtében azután az ott levő rendőr elfogta a tolvajnot. A rendőrség azt hiszi, hogy B i r ó n é most azért jött ide, mert most van a nagyvásár s a tolvaj, aki különben mindig uton van, rende-sen csak ilyen alkalmakkor szokott ide jönni. B i r ó n é t a rendőrség partfogásába vette.

* **Nevelőnek vagy correpetitornak ajánlko-zik a szünidőre e téren gyakorlott papnövendék. Czim a kiadóhivatalban.**

Katona-zene. Ma vasárnap délután 3-tól este 8 óráig a Schlauch-téren a 37. gy. e. zenekara játszik.

Huszonöt év múlva.

Tegnap a gymnáziumnak nevezetes ven-degei voltak. Azok a tanítványok, akik ezelőtt huszonöt évvel itt tettek le az érettséget. Azóta a volt iskolatársaknak egy része nem látta egymást s csak most huszonöt év múlva jöttek ismét össze. Szép és megindító látvány volt, amikor a volt osztálytársak találkoztak, mind-egyiknek jutott valami epizód eszébe, úgy hogy alig volt vége a sok epizódnak.

Huszonöt év alatt persze igen sok minden történt s az akkor mindannyian egyenlők na-gyon különböző társadalmi állást foglaltak el, tegnap azonban mindannyian ismét a régiek voltak: a lehető legjobb barátok.

A felhívást, mint annak idején megemli-tettük, dr. M a k k a y Pál ügyvéd bocsájtotta ki a volt osztálytársakhoz, a minnek meg is volt a foganatja, mert a volt tanulótársak nagy-része eljött a találkozóra.

A találkozón a következők vettek részt: Beszedics Dezső aljárásbíró Nagyszalontáról, Boglucz István jegyző Belényesből, Breider Mór orvos Csékeről. Bulyovszky József polgár-mester, Borsovai Demeter törvényszéki bíró Tordáról, Dumilrián Ágoston kerületi orvos Budapestről, Farkas Traján tanár Belényesből, Gedeon László táblabíró, Gáll Károly miskolci állomásfőnök, Kirvay Demeter törvényszéki bíró Temesvárról, dr. Kis Dénes ügyvéd, Ko-váts József postatitkár Budapestről. Lekly Gyula gépészeti iskolai tanár Kolozsvárról, Makkay Pál ügyvéd, Maar József törvényszéki bíró Győrből, Mihely Lajos ügyvéd, Noel Ja-kab ezredorvos Budapestről, Nyéki László lel-kész Almosdról, Pallay Jenő törvényszéki bíró, Rákosi Sándor vasuti fűtőházi főnök Pozsony-bor, Sélley Sándor miniszteri osztálytanácsos Budapestről, Sonnenfeld Bernát ügyvéd Váguj-helyről és Somossy Viktor plebános Vas-kóhról.

A volt osztálytársak közül kilenczen hal-tak el ezek: ifj. Nagy Károly, id. Nagy Károly, Nagy Mór, Orosz György, Papp László, Repkó Gyula, Szász Zoltán, Tóth Ferencz és Vanyiga-Lajos.

Ezeket kívül még tizenhatan irásban men-lették ki magokat, hogy nem jöhetnek fontos-okok miatt, négynek pedig a tartózkodási he-lye ismeretlen.

A vidékiek nagyrésze már tegnapelőtt ér-

kezelt s már tegnapelőtt este a társasvacsorára jöttek össze a Rózsabokorban.

A tulajdonképeni találkozás tegnap reggel volt a főgymnázium nyolczadik osztályába. Ide várta a volt tanítványokat a még életben levő három volt tanáruk: Cséplő Péter, Agáczy Norbert és Kékus Vidor. Találkozásuk után a prémontrei rend templomába mentek, a hol Te Deumot hallgattak. A misét Somossy Viktor vaskohi plébános mondotta s a Te Deumot pedig a jubilánsok énekelték éppen úgy, mint régen, huszonöt év előtt. A mise után felkeresték Lojanek J. fényképészt, akinél magokat lefényképeztették, majd ennek megtörténte után kimentek a temetőbe, ahol elhunyt tanáraiknak a sírjait megkoszorúzták.

Délben a „Sport” pavillonban társas ebéd volt, amelynek folyamán egymást érték a tószók és a mult időknek az epizódjai, mindenki tudott valami kedves eseményt előadni, úgy hogy észre sem vették, amikor előállottak a kocsi, amelyeken azután kimentek a fürdőket megnézni, ahol késő estig együtt maradt a szép társaság.

Ma délből a polgármesternél lesz ebéd, amelyen mindannyian ott lesznek. A vidékiek nagy része már ma elutazik.

SZÍNHÁZ.

A lengyel zsidó.

Zsufolt ház előtt, csodálatos hatás mellett zajlott le tegnap egy mesés darab. Soha még ilyen sajtószerű színpadi terméket nem láttunk. Ugy mondhatnók, hogy kefe, de normális nyelven szólva: seprűdarab volt ez a Lengyel zsidó.

Nem tudjuk, hány ember fér a bődébe, de annyi bizonyos, hogy a publikum 98 százaléka meg volt döbbenve, midőn 2 felvonás-féle és 4 kép után legördült a függöny. Mert sejtelmese sem volt arról a 98 százaléknál publikumnak, hogy tulajdonképen vége van-e a darabnak avagy nincs. Gyalázatos állapot pedig, ha jó darabokhoz szokott közönséget olyan helyzetbe juttat egy véges-végig csodálatosan fél darab, hogy tanakodik vajjon sétálni menjen-e a színpad elé, avagy örökre bucsut mondjon ennek a ravasz faalkotmánynak.

Láttunk egy felvonást, az elsőt. Elég rövid és semmitmondó volt ahhoz, hogy pusztán képek tartásuk. Következett erre egy valóságos felvonás, a mi megvigasztalt, hogy ime hát mégis színdarab lesz ebből a sok lapos diszkuszából. Hanem ami ezután következett, az már a mesészerű fogalmába tartozik, ellenben határozottan elűt a drámairodalom törvényeitől. Kétfelé osztott színpad, 3 felé osztott színpad, — egy álomkép, mint a darab dereka, utána azután egy rapszodikus képzet, amely derékon kettéharapja az egész kaleidoszkop csoda-művet. A publikum lesi, várja, mi lesz most. A színpadon egy orvos konstatálja a főhősről, hogy vége van. A karzat pedig dühösen ordít: Há'szé meghalt már, menjünk haza!

A karzatnak tényleg igaza van. Ehhez képest azután ki is ürül a színpad és az álmélkodó publikum — elfelejt tapsolni.

Ej, ej! Hát mire való volt Ujházi. Edének virtuoz képességeit ilyen vilány komédiában csillogtatni?

Szívesen elismerjük, hogy több a jónál, akár mi a manóit játszik.

De hát tételez törvény az a művészetben, hogy amilyen vagyok, olyan vagyok, de jónak kell lennem minden áron?

Ki akarna oktatást adni a mesternek abban, hogy miben legyen mester? De hát azzal

csak nem sértjük meg talán, ha azt állítjuk, bár válogatásabb lenne a darabokat illetőleg legalább!

Mert mihaszna áll be a Salvini-féle állapot, hogy a darab komisz, a partnerek kritikán alóliak, de annál jobb a mester?

Határozottan dicsérjük a sugót, aki oly tiszta akcentussal és drámai színezéssel sugta végig a tegnapi előadást!

Színkörü hírek. Rendkívüli művezetben óhajtja részesíteni a nagyváradi közönséget, Ujházi Ede két utolsó föllépésével, a melyekre a vendégművész hírneves collegája, Náda Ferenczet sikerült megnyernie, s ehhez képest hétfőn *A megboldogult*. Bisson kitűnő vígjátéka kerül színre Náda és Ujházival, a többi szerepekben Miklósi I., Solti H., Bartos, Janovics, Nyárai és Leőveyvel.

Kedden *A Pont-Biquet-család*-ot adják, Ujházi és Náda bucsuföllépéssel, a melyben a két művészen kívül még Baróti I., Kissné, Karosi A., Turchányi O., Váradiné, Bartos, Iványi, Leővey és Vendrei játszanak jelentősebb szerepeket.

Heti műsor:

Hétfő: *A megboldogult*.

Kedd: *A Pont-Biquet család*.

Szerda: Charley néjje.

Csütörtök: A gyimesi vadvirág.

Péntek: A gésák.

Szombat: A gésák.

Vasárnap: d. u. Hőfőherkelet.

este: A gésák.

TANÚGY.

A nőipariskola záróvizsgálja.

A helybéli nőipariskolában, amely Szedlarikné D. Anna kitűnő vezetése alatt már eddig is oly általános jó hírnevet örvend, e hó 28-án tartják meg a záróvizsgát. A záró vizsga természetesen nem áll egyébből mint a lefolyt tanév munka produktumának kiállításából. Az érdekes kiállításra, a mely jövő hó 1-ig lesz látható, különösen a hölgyek figyelmét hívjuk fel, miután ők az igazán hivatott műértők ezen a téren s bizonyára őket is érdekli legjobban e téren elért eredmény és uralkodó divat.

Igazságszolgáltatás.

Mi kell a népnek.

A törvényszék tegnap ismét szocialista ügyet tárgyalt, a Mazsu András és társai ügyét, a csatári és tötteleki szocialisták ügyét.

A törvényszék előtt a vádlottak mindent tagadtak, a tanuk pedig semmiről sem tudtak s így ezen oldalról nem érdekes az ügy, de nagy érdeket kölcsönöz az a tárgyalásnak, hogy az egyik tanu elárulta a nép baját és kívánságát, kijelentve, hogy ők nem kívánnak mást, csak az általános szavazati jogot, a földfelosztást azonban nem kívánják.

A tárgyalásnak csak ez a része kölcsönözött érdekességet. Ez a végtárgyalás is meggyőzhetett mindenkit arról, hogy Magyarországon tulajdonképen nincs is szocializmus, mert amit annak tartanak az nem más, mint a szavazati jog kiterjesztésének kérdése, ami ezen felül van, azt csak az izgatok kívánják a nép között elterjeszteni, azonban hiába.

Maga az ügy elég ismeretes, mert annak idején arról részletes tudósításokat közöltünk.

Ez év február hó 22-én és 23-án Töttelek községben a szocialisták gyűlést tartottak, amin azután elhatározták, hogy a jegyzőnek egy fenyegető levelet írnak.

Ezért tegnap heten ültek a vádlottak padján, akik azonban mindent tagadtak s a tanuk megerősítik azt, hogy a gyűlésen nem volt

másról szó, mint az általános szavazati jogról, hanem a föld felosztásról még csak említést sem tettek. A levélről pedig kiderült, hogy az semmi fenyegetést sem tartalmaz s így bebizonyosodott az, hogy az egész dolgot felfújták.

A törvényszék elnöke a tárgyalás folyamán megkérdezte az egyik tanútól Mille Istvántól, hogy szocialista-e ő, mire a tanu ezt felelte:

— Igen, az vagyok.

Elnök: Mi a maguk célja, vagy mit nem találnak a szocialisták jónak és mit akarnak elérni?

— Mi kérem aláson azt akarnánk elérni, hogy a 48-as törvények megvalósuljanak. Az általános választói jogot akarnánk s ezt kértük mi annak idején Rigo Ferencz úrtól. De ezt csak békés uton kívánjuk, mi erőszakoskodni nem akarunk.

— Nem akarják magok a földeket felosztani?

— Nem, mi azt nem akarjuk, mi csak azt akarjuk elérni, hogy azt a szabadságot, a mit a mi őseink a dicső 48-as időkben kinyertek megkapjuk. Ez az általános szavazati jog.

A törvényszék a védő beszéde után a vádlottakat az ellenök emelt vád alól felmentette és az egyik fogva levő vádlottat azonnal szabadságra helyezte.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Nedegg után fordította: Tóthházi E. P.

— Ha valamikor ily helyzetben volnék, hogy határozni kellene — szót alig hallhatóan — úgy jól megvizsgálnám magamat, vajjon képes lennék ily áldozatra. Ha pedig később meghoznám ez áldozatot, úgy minden erőmből és egészen őszintén oda törekednék, hogy az új névnek csak tiszteletet szerezsek.

Fogadja köszönetemet Irén e szavakért, majd megegyeszer figyelmeztetni fogom rájuk — szót szenvedélyesen és lehajolt, hogy a szemébe nézzen.

Irén azonban iparkodott kikerülni pillantását, remegve közeledett anyjához és hozzá csatlakozott. Szükségét érezte azonban, hogy mindezt ami most történt, még egyszer átgondolja és a hallott szavakat jól megfontolja. Csendesen egy szót sem szólva lépdégett anyja mellett, ki ezalatt szünet nélkül beszélgetett a többiekkel.

Este lett, mire a fürdőbe érkeztek.

Pétersdorffék háza volt az első, a hol a bucsuzást meg kellett kezdeni. »Jó éjt.« Adieu Irén. — hangzott minden oldalról. »Adieu Irén.« — szólott Waldheim miáltal meghajította magát előtte és egy utolsó kézzszorítással, mely Irénnek minden vért a szívébe kergetett s is elbucszott.

Irén még egy darab ideig ott állott szülei vel a kert bejáratánál, míg mindenki eltávozott. A hold megvilágította arcát, mely oly sajátságos érzelmeket árukt el.

— Vajjon mi történt Irénnel? — kérde Pétersdorff feleségétől, míg az előre ment.

— Ah mi! — válaszolt türelmetlenül a báróné, ki minden bókot oslobaságnak tartott, kivéve ezeket, melyeket még néha neki mondtak.

— Ah mit — ismétlé — szépségről még szó sem lehet. S hogy mi történt vele? ki tudhatja ezt? Valószínűleg Waldheimmal áll összefüggésben a dolga. Ma nagyon körülötte sürgött-forgott.

Igazán különös végzet lenne — nevetett félig bosszusan — ha éppen az én leányom ezen férfi felesége lenne.

Az öreg megrökönyt egy kicsit. Rendesen az apák nehezebben tudnak megbízható gondolatokkal, hogy leányuk valamely idegen férfihez feleségül menjen. — Farjhez menni? Waldheim? ... Söhse foglalkoztam ily gondolatokkal. Szerelem ugyan. Egyint, csak vajjon megérdemli-e Irén? Különben oly férfit, ki hozzá méltó volna, még eddig nem találgam...

és talán nem is fogok találni . . . De hát, hogy éppen Waldheim? . . . miért nem inkább Haldenschwang?

— Akkor már inkább Waldheim mellett vagyok — szölt a báróné — ennek legalább szép jövője lesz, ahhoz még kétség sem fér, míg az az ügyetlen maczkó sohasem fogja valamire vinni. Azonkívül Haldenschwangnak nincs privát vagyona, míg Waldheimről úgy az a hír járja, hogy nagyon gazdag.

— Oh te világ gyermeke — válaszolt a báró félig szemrehányólag. — Mennyire változtatod nézetedet a közvélemény szerint. De hát igaz itt nagyon jó párthienak tartják Waldheimot.

— Bizony — erősíté a báróné, — ki mint minden hiu ember nagyon könnyen befolyásolhatta magát, minden hangadó személyiség véleménye nélkül. Sőt nagyon előnyös parthie. Persze, mit tudnak az emberek az ő származásáról? — itt sóhajtott. — Hogy Irént oly nehezen lehet férjhez adni — panaszkodott — huszonhárom éves és még eddig egy valamire való előnyös kérője sem volt. En mikor húsz éves voltam már egy tucsat kosarat kiosztottam; és azután huszonégy éves koromban hozzád mentem Frigyes.

— Ki valamennyi közt a legkevésbé előnyös parthie voltam, szegény Augusztia — nevetett a báró. — Csak legyen boldog a mi lányunk! Én azonban bárkinek szívesebben szántam volna.

VII. FEJEZET.

Zsigára nézve megérkezett a döntő óra. Képtelen arra, hogy kételyeit tovább viselje, egyszerűen a bárónak feltárta szívét és kérte, hogy Irénnel pár szót válthasson. Az öreg szívesen megadta az engedélyt, remélte, hogy Haldenschwang mégis csak megnyeri Irént.

A mitől Haldenschwang félt, az bekövetkezett: Irén visszautasította ajánlatát.

Leverve, de még nem remény nélkül állott előtte lecsüggesztett fővel.

— Ez az utolsó szava? — kérde — oh mondja legalább azt, hogy bizonyos idő múlva jöhetnek már válaszért.

Irén a fejét rázta:

— Nem — szölt halkán, de határozottan.

— Talán azért van ez, mert másra gondol? — fortyant fel meggondolatlanul, előtte most csak egy vágy lebegett, Irént örökre bírni. — Talán az a másik . . .

Mondatát nem tudta befejezni. Irénbe felázadt minden női méltóság. Lángoló szemmel nézett a fiatal emberre, aki kutatni merete azt, mit ő még maga sem vallott meg magának.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Osztrák vadászok a király előtt.

Bécs, június 25. (Saját tud. távirata.) Négyezer osztrák vadász tisztelgett a király előtt festői vadászruhában, Ferencz Ferdinánd és 12 főherczeg vezetésével. A király szívélyesen fogadta a tisztelgőket és hosszabb beszédet mondott.

Bánffy és Fejérváry kihallgatáson.

Bécs, június 25. (Saját tud. táv.) Ő Felsége tegnap délután kihallgatáson fogadta Bánffy Dezső báró miniszterelnököt és Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert.

A tavaszi csapatszemle.

Bécs, június 25. (Saját tud. táv.) Ő Felsége ma folytatta a bécsi helyőrség felett a szemlét és megszemlélte ma reggel a 2. számú hadtesttüzérezredet, a 4. és 42. számú hadosztálytüzérezredet és kifejezte meglegedését a gyakorlatok pontos keresztülvitele felett.

Lueger bárósága.

Bécs, jun. 25. Saját tud. távirata.) Lueger polgármester legközelebb báró lesz.

A németországi választások.

Budapest, június 25. (Saj. tud. táv.) A tegnapi pótválasztások eredménye közül reggel 4 óráig 117 volt ismeretes. A megválasztottak közül 13 konzervatív, 6 birodalmi párti, 10 *centrumpárti*, 3 reformpárti, 21 nemzeti szabadelvű, 7 szabadelvű egyesült, 24 szabadelvű néppárti, 9 német néppárti, 1 a mezőgazdák szö, vetségének a tagja, 18 *szociáldemokrata*, 3 Welf és 4 pártonkívüli.

Budapest, június 25. (Saj. tud. táv.) Berlinből távirják: A birodalmi gyűlési pótválasztásoknál megválasztottak között vannak: Rickert (szabadelvű egyesült), Lewetzow (conservatív), Schönaich herczeg (nemzeti szabadelvű), Hähnel (szabadelvű egyesült), Stumm (birodalmi párti), Halm (a mezőgazdák szövetkezete), Träger (szabadelvű néppárti). Nem választottak meg: Ring (konzervatív), Schöneich-Carolath György herczeg (konzervatív), Lepziger (konzervatív), Legion (szociáldemokrata), Lütgenau (szociáldemokrata), Basermann (nemzeti szabadelvű), Mannheim és Paasche (nemzeti szabadelvű) Meiningenben.

A quóta tárgyalásról.

Bécs, június 25. (Saj. tud. távirata.) A quóta tárgyalásokat ezuttal vasárnapon tul nem fogják folytatni, mert *Bánffy Dezső* báró miniszterelnöknek és *Lukács László* dr. pénzügyminiszternek a főrendiház hétfőn kezdődő tárgyalásaihoz Budapestre kell utazniok.

Öngyilkos pénztárnok.

Budapest, jun. 25. (Saját tud. táv.) *Balassa* Ferencz a magyar keresk. és iparbank főpénztárosa halántékon lőtte magát. A most élet-halál közt lebegő főpénztárnok kezei között milliók forogtak és az azonnal megejtett vizsgálat kiderítette, hogy 29.000 forintot sikkasztott a szerencsétlen öngyilkos.

A brüsszeli cukorügyi értekezlet.

Budapest, június 25. (Saját tud. táv.) Brüsszelből távirják: A cukorügyi értekezlet tegnap délután teljes ülést tartott. Délelőtt a bizottság tartott értekezletet.

Az olasz kormányválság.

Budapest, jun. 25. (Saját tud. táv.) Rómából távirják: A reggeli lapok megerősítik, hogy Umberto király Visconti-Venosta márkít hivatalosan megbizta a kabinetalakítással.

Tüntetés Hegelmayer választása ellen

Budapest, jun. 25. (Saját tud. táv.) A »Frankfurter Zeitung«-nak távirják Heilbronnból, hogy az ottani városház előtt tegnap nagy néptömeg tüntetett Hegelmayer választása ellen. A katonaság feltűzött szuronnal látott hozzá a tér kiürítéséhez. A zavargók leakarták rombolni a városházát, mire az előhívott tüzoltóság vizsugarat bocsátott a tömeg közé, amely részben visszavonult. Egy óra tájban megismétlődtek a csoportosulások. Végre a katonaság szétverte a tömeget és megszállotta a városházát, valamint a piacsteret és a körülfekvő utcákat. Számos letartóztatás történt. Mint hírlik, állítólag sokan meg is sebesültek.

A háború.

Budapest, június 25. (Saját tud. táv.) A republikanus képviselők összegyűltek a kamara elnöki irodájában, hogy a cortez felfüggesztése alatt végzendő politikai munkálatok terve felett határozzanak. Holnap minisztertanács lesz, a melynek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Budapest, jun. 25. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Hire jár, hogy a kormány hosszú táviratot kapott a Santiago mellett történt szárazföldi és tengeri csatáról. Egy későbbi hír szerint állítólag Manilából is távirat érkezett. Ez a hír azonban még nincs megerősítve. Egy tegnapi kelt hivatalos havannai távirat szerint Havanna előtt 2 amerikai czirkálóhajó és 7 ágyunaszád, Cardenes előtt 1 amerikai hajó, Cienfuegos előtt 2 és Santiago előtt 7 hadihajó és 18 szállítóhajó áll. Casildára és Caimanera vonatkozólag nincsenek hírek.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Az időjárás a hét kezdetével még hűvös és borus volt és az ország legtöbb vidékeiről csapadékot is jelentettek, míg később ismét derült, meleg idő következett be. A vetések fejlődésére az idő nem volt kedvezőtlen, de száraz időre mindenesetre szükség van. Egyes helyekről még most is érkeztek rozsdahírek, ezek azonban nem tulajdonítottak fontosságot és a ma megjelent hivatalos termésbecslések is constatálják, hogy országos átlagban a terméskilátások e hó eleje óta nem változtak és a vetések időszerinti állása a »közepes« átlagnak még mindig megfelel. Külföldön erős volt az időjárás, a vetések állása nagyjára ott is kielégítő.

A külföldi piacokról továbbra is gyenge forgalmat és változó árakat jelentenek. Majd mindenütt bizonyos tartózkodás mutatkozik, tekintettel arra, hogy a terméskilátások kedvezőek és lényegesebb változás úgy látszik csak az új üzlet kezdetével várható. Amerikában gyakrabbi változások voltak, egyrészt élénk kiviteli üzlet és a látható készletek csökkenése, másrészt eső jelentésekre és realizációkra is. A hét végével egyenlegként prompt buza alig változott, míg későbbi terminusok 2 c. lanyhulást tüntetnek fel. Angliában az üzlet lanyha maradt, a forgalom csökkenő árak mellett alig fejlődött. Franciaországban az irányzat kezdetben kedvező időjárásra ellanyhult, utóbb ismét megszilárdult, a hét végével azonban ismét csendes. A többi continentális piacokon a fogyasztás tartózkodó és korlátolt forgalom mellett az árak alig tarthatják magukat.

Nálunk hasonlóak a viszonyok. A gyenge forgalom főleg buzában fejlődik; rozs és árpa csak szorványosan kerülnek eladásra és a többi cikkekben pedig csak kisebb üzletet köttetnek. Buza egyébként árában is csökkent.

Buza az egész héten át csak gyengén volt kínálva, minek ellenében azonban a malmok vételkedve is a legkorlátoltabb. A folyton lanyhuló határidő piac is hozzájárult, hogy az irányzat csendes maradjon és tulajdonosok kénytelenek voltak követeléseikből engedni. Korlátolt forgalom mellett, mely főleg külföldi áruból állott — minthogy hazai áru vajmi kevés kerül a piacra — az árak ca. 25 krt vesztettek és az összforgalom is alig tesz 40,000 mm. A hét végével a hangulat barátságosabb és az árvesztés egy kisebb része ismét pótolható volt. A heti hozatal összesen 20,000 mm.

Határidők.

Budapest, június 25.

Buza őszre	— — — — —	8.89
Buza tavaszra	— — — — —	4.46

Tengeri — — — — —	5.03
Rozs ószre — — — — —	6.77
Zab ószre — — — — —	5.72

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

B u d a p e s t, június 25.

Déli vasut — — — — —	78.—
Rimamurányi — — — — —	253. 3/4
Magyar jelzőlog — — — — —	253. 3/4
Magyar leszámítoló — — — — —	260.—
Iparbank — — — — —	107.—
Budapest közuti — — — — —	387. 3/4
Kereskedelmi bank — — — — —	1488. 3/4
Salgótarjáni — — — — —	631.—
Waggon-kölcsön — — — — —	244.—
Villamos vasut — — — — —	268. 1/2

B é c s június 25.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel — — — — —	360.63
Magyar hitel — — — — —	399.—
Allamvasut — — — — —	863.—
Birodalmi márka — — — — —	58.83

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzde 1898. június 25-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	121.25
Magyar koronajárdék — — — — —	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	100.25
Magyar keleti vasuti államkölcsön 1378-500 — — — — —	120.—
Magyar földterhelmentesítési kölcsön 4% — — — — —	97.—
Italmérei jog meg. á. társ. kötvény — — — — —	100.25
Horvát-szlávon földterhelmentesítési kötvény — — — — —	97.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön — — — — —	158.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — — —	139.25
Osztrák járdék papirban — — — — —	101.40
Osztrák járdék zústban — — — — —	101.25
Osztrák járdék aranyban — — — — —	121.50
Osztrák korona járdék — — — — —	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek — — — — —	141.50
Osztrák magyar bankreszvény — — — — —	910.—
Magyar hitelbankreszvény — — — — —	398.75
Osztrák hitelintézeti részvény — — — — —	361.60
Páris vista — — — — —	363.90
Német birodalmi márka — — — — —	58.80
London vista — — — — —	119.90
Páris vista — — — — —	47.50
20 márkás arany — — — — —	11.77

Gyenge sertés vásár. A nagyváradi országos vásár pénteken vette kezdetét a sertésvásárral. A vásár bizony nagyon silányan ütött ki, a mit annak tulajdonítanak, hogy a sertésvesz pusztítása még kis részben sincs pótolva és kevés országszerte a sertésállomány. Mintegy 3000 darab volt a felhajtás s ez éppen nem állott arányban a kereslettel, mert vevő lett volna. El is kelt az összes felhajtás, még pedig igen magas áron.

Hogyan fokozható a cukorrépa termése?

Elismert dolog, hogy a cukorrépa termésének fokozására leghathatóbb szer a chilisalétrom. Ennek használatára vonatkozólag egy tekintélyes cukoripari szaklap a következőket közli:

Ha a répa vetéskor nem kapott salétromot, akkor az első adag hektáronként 60—70 kg., porrá őrölve és hasonló mennyiségű száraz homokkal keverve, a répa kikéltése után 6—8 napra szóratik fel és pedig lehetőleg száraz időben, tehát a harmat felszikkadása után. A felhintés után a salétromot azonnal alá kell kapálni vagy kézzel, vagy fogatos erővel; ha a talaj cserepes volna, akkor a répát előbb meg kell hengerezni. A répa még akkor is előnyvel hengerezhető, ha már 5—6 levele van.

Ha a megkapált répanak már 4—6 levele van, akkor egyezni kell; ezen munkát megkönnyítendő, a sorokat egy 15 cm. széles kapával 15 cm. széles sorokat hagyva, keresztben megkapáljuk, ily módon csak répabokrok maradnak és ezek közül a legerőteljesebbet hagyjuk meg.

Ez azonban csak akkor eszközölhető, ha a répa igen egyenletesen és sűrűn kelt. Ha a kezelés hézagos, akkor az egyezésnél igen óvatosan járunk el, sőt gyengébb növényeket is meghagyunk, csak hogy a hézag betöltessék, mert ezek mindig többet érnek, mint az utánültetett példányok (foltozás). Ha a vetés a záporok és a talaj eliszaposodása folytán nagyon hézagos, akkor a vetés által foliozunk, de a magot előbb a kikéltés siettetése céljából áztatjuk.

Az egyezés után adjuk a második adag,

50—60 kg. salétromot, melyet száraz időben a sorok közé hintünk s azután a kapálógéppel a répa tövéhez huzatjuk, hogy a sorok között kis csatornák keletkezzenek a répa kis töltéseken álljon.

A második kapálás után adjuk a harmadik adag chilisalétromot, s azonnal a töltőgéppel a répa tövéhez huzatjuk; ezt is csak egészen száraz időben szabad kiszórni, mert ha ez a harmatos levélre kerül, azt biztosan tönkreteszti s ezáltal nagy kárt szenvedhetünk.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 52. szám.

Kisberlet 50. szám

Páros

Páros.

Ma vasárnap, 1898. június 26-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Ludas Matyi.

Tüneményes énekes bohózat 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal: bérletfolyamban:

Ujházi Ede ötödik vendégfőlléptével

Falurossza.

Népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta: Tóth Ede.

Személyek:

Feledi Gáspár, gazdag falusi földmivelő — — — — —	Szentgyörgyi I.
Lajos — — — — —	Odry Árpád.
Boriska — — — — —	Baróthy Irma.
Bátki Tercsi árva, Feledi Gáspár gyámsága alatt — — — — —	Turchányi Olga.
Göndör Sándor, szolgáló — — — — —	Kassai K.
Finom Rózi menyecske — — — — —	Székely Irén.
Csapó, gazdaember — — — — —	Gergely M.
Csapóné — — — — —	K. Árpási Kata.
Sulyokné — — — — —	Fehérváriné.
Tarisnyásné — — — — —	Kápolnainé.
Gonosz Pista bakter — — — — —	Ujházi Ede.
Gonoszné — — — — —	Váradyne.
Czene, cigány primás — — — — —	Leövey Leo.
Adus, vén czimbalmos — — — — —	Vank I.
Jóska, béres — — — — —	Rózsahgyi Kálmán.
Cserebogár Jóska szőlőpásztor — — — — —	Bartos Gyula.

Helyárrak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. június 27-én: bérletfolyamban:

Nádai Ferencz és Ujházi Ede vendégfőlléptével:

A megboldogult.

Vigjáték 3 felvonásban.

Előkészületen:

A g é s á k.

A szerkesztésért felelős

Dr. V U C S K I C S G Y U L A.

2 utcái, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségek folyó évi augusztus hó 1-től 130 frt évibér mellett kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

227 1—3

Pályázat.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok által az 1898/99 tanév kezdetével megnyitandó és nyilvánossági joggal felruházott három osztályú »felső kereskedelmi iskolánál«, egy **igazgatói** és **négy** rendes tanári állásra pályázat nyitattik.

Az igazgatói állás **1600** frt évi fizetéssel, természetbeni lakással és minden öt szolgálati év után 100 frtnyi legfőlebb 500 frtra növekedhető ötödéves pótlékkal javadalmaztatik. A társulat elnöksége azonban nem zárkózik el attól, hogy a megválasztandó igazgatónak, ha képességei és jelenlegi helyzete öt arra érdemessé teszik, mire pályázati kérvényében hivatkozhatik, nagyobb alapfizetést is adjon.

A tanári állások mindenikével 1000—1000 frt évi alapfizetés 200 frt lakbér-áttalány, ha pedig két próbaév elteltével állásában véglegesítettik 1200—1200 frt alapfizetés, 200—200 frt lakbér és minden öt szolgálati év után 100 frtnyi legfőlebb 500 frtra növekedhető ötödéves pótlék van egybekötve.

A megválasztandó igazgató és a rendes, véglegesített tanárok **nyugdíjigényben** részesülnek.

Ha valamely állás helyettes tanárral töltenék be, ez 800 frt évi fizetés és 200 frt lakkérral díjaztatik.

A fentebb megállapított javadalmazáson kívül igazgató és tanárok semmimé más díjazásban nem részesülnek, kivéven az esetleges óratöbbletért járó külön díjazást.

Ezen állásra pályázhatnak azok, kik a magyar nyelv és irodalomból, a német nyelvből, a francia nyelvből, a kereskedelmi földrajzból, a történelemből, a mennyiségtan- és politikai számtanból, a kereskedelmi számtanból, a természettanból és a könyviteltanból illetve ezen tanzakok egynehányából a vallás és közoktatásügyi magy. kir. nagyméltóságú minister urnak a kereskedelemügyi m. kir. nagyméltóságú minister ur hozzájárulásával 1895. évi augusztus hó 20-án 44001. sz. alatt a »felső kereskedelmi iskolák szervezete« tárgyában kiadott rendeletének VI-ik fejezetében megállapított tanári képesítéssel bírnak.

A pályázók felhivatnak, hogy folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, végzett tanulmányaik, képesítésük, nyelvismereteik, netaláni eddigi szolgálataik okmányokkal igazolandók, ha jelenleg alkalmazásban vannak, előjáróságuk utján minősítő táblázattal, különben pedig közvetlenül a »nagyváradi kereskedelmi csarnok« alulirt elnökéhez címezve legkésőbb **f. évi július hó 15-ik napjáig beküldeni sziveskedjenek.**

Nagyváradi, 1898 június 28-én.

Váradi Mór,

Reismann Mór,

titkár.

226 1—1

elnök.

Ninos többé lábfejés

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagsága 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Sétésküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladónak megfelelő árendemény.

136 10—57

Általános Asbetáru gyár betét-társaság, Budapest, VI., Sziv-u. 18.

Van szerencsénk tudatni, hogy **Zöldfa-utcán**

A BERLINER JAKAB FIA FÉLE

czipő, kalap és divatáru üzletét,

készpénz mellett előnyös árban megvettük s azt a **legrövidebb idő alatt gyári áron alul nagyban és kicsinyben kiárúsítjuk.**
E kedvező alkalmi vételre felhívjuk a t. vevőközönség b. figyelmét.

Tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK.

123 2-3

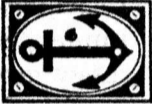
Tájékoztató!

Férfi erős patent bőr czugos czipő párja 1.80 kr., 2 frt, 2.40 kr.
Női erős patent bőr czugos czipő párja: 1.80 kr., 2 frt, 2.40 kr.
Férfi kemény kalapok darabja: 80 kr., 1 frt, 1.20 kr.
Férfi puha kalapok darabja: 50 kr., 60 kr., 80 kr.
Fiu puha kalapok darabja: 30 kr., 40 kr., 50 kr.

Sapkák és szalma kalapok: darabja 10 kr., 15 kr., 20 kr., 30 kr.
2000 darab nyakkendő darabja 5 kr., 10 kr., 15 kr., 20 kr., 30 kr.
Férfi ingek: 60 kr., 80 kr., 1 frt.
Harisnyák párja: 10 kr., 15 kr., 20 kr.
Gallérok darabja: 7 kr., 10 kr. Kézeltő párja: 15 kr., 20 kr.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen híres hárszer ellentűlt az idős megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, féjtelomcsillapító bedörzslésként alkalmazták kézvezényel, csúznál, tagazagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyatrabban rendelétek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyaktorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hárszer, melynek egy hárszerárban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban kapható. Van: **féraktár:** Török lézsel gyógyszerésznél Budapest. Bévásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtékú utánszót van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” végygy és Richter céggyezés nélkül mást nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társai, az. és kir. udvari szállítók, ROBOLOSTADT.

Dr. Kurländer Ede

ügyvédi irodáját

Fő-utca, gróf Bethlen-féle házban,
az emeleten

megnyitotta.

Értesítés!

Minden félreértés kiküldése végett a n. é. közönség értésére adom, hogy **Zöldfa-utca, Déry-házból üzletemet áthelyeztem s ott fiók-üzletet nem tartok** — minden ilyen híresztelések, magától értetődleg, elesnek. **Ujjonnan berendezett és dusan felszerelt**

üveg, porcellán és lámpaüzletemet május 1-től ugyancsak Zöldfa-utczában, a volt Ipar-kávéház helyiségébe helyeztem át. Nagy raktárt tartok és **igen jutányos áron** árusítom minden e szakmához tartozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irántam tanusított jóindulatát továbbra is kérem. Kiváló tisztelettel

Kalmár Jakab,

214 2-10 Nagyvárad, Zöldfa-utca 29.

SUPKA G.

FÜSZERKERESKEDÉS a (Szent-Jánoshoz.)
NAGYVÁRAD, Bémer-tér, Gramm-ház.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon (Bémer-tér) előbb **Kádár János** fiók üzlet (Kis-hidfő Gramm-ház) helyiségében **fűszer** üzletet rendeztem be s azt **törvényszékileg** bejegyezve **SUPKA G.** saját nevem alatt fogom vezetni.

Midőn ezen körülményről a nagyérdemű vevőközönséget tisztelettel értesítem, bátorkodom megemlíteni, hogy minden törekvésemet arra özpontosítom, miszerint **friss és jó árucikkeimmel, előnyös árakkal és pontos** kiszolgálással nagyrabecsült bizalmukat mihamarabb kiérdemelni szerencsés lehessenek.

197 4-5

Kiváló tisztelettel

SUPKA G.

Iskolai hirdetmény.

A »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok« iskolai bizottsága tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a Nagyváradon, **Propper N. János** ur által alapított és fenntartott, a vallás- és közoktatásügyi nm. miniszter urnak 1889. évi február 28-án 7777. számú rendelete folytán, nyilvános jeleggel felruházott, a budapesti kereskedelmi akadémiával egyenlő berendezésű, rangu és jogu

felső kereskedelmi tanintézetet,

melynek jogáról **Propper N. János** lemondott, — a »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok« f. évi június hónapban birtokába vette. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1898. évi június 8-án 24822. sz. rendeletével, a »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok«-nak engedélyt adott arra, hogy ezen intézetet, a nyilvánossági jog átruházásai, az 1898/99-ik tanévtől kezdve, saját felelősségére fenntarthassa és vezethesse.

A tanintézet, általunk eszközöndő kitűnő berendezése, továbbá az általunk alkalmazandó és kizárólag az intézet rendelkezésére álló igazgató és tanári kar, biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy e szakiskola ezentul még fokozottabb mértékben fogja szolgálni azon fontos kereskedelmi és tanügyi érdekeket, melyek fejlesztése hazánk közgazdasági viszonyainak elengedhetetlen feltételei.

Az intézet három évfolyamból áll, melynek befejezte után, a növendékek a gyakorlati üzleti pályákra nyernek képesítést.

Az I. évfolyamban: a reáliskola, gymnásium, vagy polgári iskola 4-ik osztályát elégséges sikerrel végzett tanulók vétetnek fel.

A II-ik évfolyamba oly tanulók, kik valamely nyilvános jellegű közép-kereskedelmi iskola, vagy akadémia I. osztályát, vagy a gymnásium, reál- vagy polgári iskola VI. osztályát sikerrel végezték, utóbbiak tartoznak az első évfolyamon végzett szaktárgyakból felvételi vizsgát tenni.

A III-ik évfolyamra csak oly tanulók vétetnek fel, kik valamely nyilvános jellegű kereskedelmi iskolában a 2-ik osztályt sikerrel végezték.

A III-ik évfolyamot sikerrel végzett tanulók jogosultak az egyévi önkéntes katonai szolgálat kedvezményére; továbbá jogosultak mindazon állások elnyerésére, melyekre a főgymnásium, főreáltanoda, vagy ezekkel egyenrangú szakiskolák képesítenek.

A tandij az első évfolyamra 80 frt.

A másodikban: 100 frt.

A harmadikban 120 frt.

Ez összeg két részletben fizetendő, fele beiratáskor, fele február hó elején. Beiratáskor azonkívül fizet minden tanuló 5 frtot, beiratás díj czimén.

Az egész évi tandij fizetése, még évközben kimaradás esetén is kötelező.

A legközelebbi tanév 1898. szeptember hó 1-én kezdődik. A beiratás, mely a szülők, vagy megbizottaik személyes jelentkezése mellett a Kereskedelmi Csarnok saját palotájában (Nagypiacz-tér) az iskolai igazgatóság irodájában eszközöltetik, szeptember 1-jétől szeptember 5-éig tart.

Beiratáskor a tanuló iskolai bizonyítványa és a születési anyakönyvi kivonat (keresztlevél) bemutatandó. — Magántanulók kérvénye az iskolai bizottság alulirott elnökéhez intézendők.

Vidéki szülők gyermekeinek elhelyezéséről tisztességes családoknál, a tanintézet igazgatósága, illetőleg az iskolai bizottság elnöksége fog gondoskodni.

A tanintézet iskolai bizottsága, az igazgatósággal együtt lelkiismeretes gondot fordítand arra, hogy a tanintézetet végzett növendékei mielőbb alkalmazást nyerjenek s így a nagyvárad kereskedelmi tanintézet a mellett, hogy kellő szakképzettséget, erkölcsös és hazafias nevelést nyújt hallgatóinak, három évi tanfolyam sikeres befejezése után egyuttal a megélhetés első eszközeit és a jövőbeli boldogulás alapjait is szolgáltatja.

Írásbeli megkeresésre értesítést és felvilágosítást, szívesen ad az igazgatóság.

Nagyvárad, 1898. június hó.

Hoványi Géza,

a »Kereskedelmi Csarnok« alelnöke és a felső keresk. iskolai bizottság elnöke.

Tagjai: **Andrény Lajos, Aufrecht Mór, Farkas Szidor, Fleischacker Gyula, Füchls Mór, Huzella Gyula, Lévy Zsigmond, Markbreit Sándor, Moess Károly, Ifj. Moskovits Mór, Ternyei Antal, Ullmann Izidor és Winkler Lajos** jegyző.

A tanulmányi felügyelő bizottság tagjai:

Nagyvárad város részéről kiküldöltek: Dr. **Hoványi Gyula**. Dr. **Molnár Imre**.

Biharvármegye törvényhatósága részéről: **Hegyesi Márton, Széchenyi Jenőkanonok**.

A »Nagyvárad Keresk. és Iparkamara« részéről: **Janky József és Laszky Ármin**.

A »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok« részéről: **Erber Imre, Kunz Gusztáv és Wachsmann**

Albert.